

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky**

**ANALÝZA NOVINÁŘSKÝCH ZDROJŮ
V DISKUSI O DOMÁCÍM NÁSILÍ**

Bakalářská práce

Karolína KOLEŇÁKOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Zdeněk SLOBODA

Olomouc 2018

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a na základě literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury. Podpisem stvrzuji počet znaků práce 73 422.

V Olomouci dne 30. 4. 2018

.....

Karolína Kolečáková

Poděkování:

Chtěla bych poděkovat panu Mgr. Zdeňku Slobodovi za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat. Dále chci poděkovat svým rodičům, kteří mě vždy ve všem podpořili.

Bibliografický záznam

KOLEŇÁKOVÁ, K.: *Analýza novinářských zdrojů v diskusi o domácím násilí*. Olomouc 2018. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce: Mgr. Zdeněk Sloboda.

Abstrakt

Práce se zaměřuje na prozkoumání spektra novinářských zdrojů, které se vyjadřují v diskusi na téma domácího násilí. Analyzovány jsou články o domácím násilí v denících Mladá fronta Dnes a Právo, což jsou nejčtenější seriózní deníky v České republice. Zkoumaný vzorek článků je z let 2007 a 2017. Cílem práce je zjistit, jaké zdroje dostávají prostor při komentování domácího násilí, jak často se tyto zdroje vyjadřují a také zda oba deníky věnují diskusi o domácím násilí stejný prostor. Výzkum je prováděn kvantitativní obsahovou analýzou dané množiny článků. Na základě výsledků, které jsou graficky znázorněny odpovídá práce na hlavní a vedlejší výzkumné otázky a odkrývá proces práce novinářů se zdroji, které se vyjadřují k danému tématu.

Klíčová slova

Novinářské zdroje, domácí násilí, Mladá fronta Dnes, Právo, obsahová analýza

Bibliographical record

KOLEŇÁKOVÁ, K.: *Analysis of journalist's sources in the discussion on domestic violence*. Olomouc 2018. Bachelor Thesis. Palacký University Olomouc. Faculty of Arts. Department of Media and Cultural Studies and Journalism. Thesis Supervisor: Mgr. Zdeněk Sloboda.

Abstract

This thesis is focusing on an exploration of the spectrum of journalistic sources, which are expressing themselves in a topic of domestic violence discussion. Analyzed are articles about domestic violence in journals *Mladá fronta Dnes* and *Právo*, which are the most read reputable journals in the Czech Republic. Examined article samples are from the years 2007 and 2017. Goal of this thesis is to find out which sources are given space in domestic violence commentary, how often are these sources expressing themselves and also if both journals are giving the domestic violence discussion the same amount of attention. Research is done by quantitative content analysis of given set of articles. Based on the results which are graphically represented, the thesis answers the primary and secondary research questions and is uncovering the journalistic work with sources, which are expressing themselves to the given topic.

Keywords

Journalistic sources, Domestic violence, *Mladá fronta Dnes*, *Právo*, Content analysis

Obsah

1 Úvod	7
2 Teoretická část	9
2.1 Mediální postupy ve zpravodajství.....	9
2.1.1 Mediální rutiny	9
2.1.2 Novinářské zdroje.....	10
2.1.3 Logika výběru zdroje	11
2.1.4 Nastolování témat (agenda-setting)	12
2.1.5 Gatekeeping	13
2.2 Domácí násilí jako sociálně patologický jev.....	14
2.2.1 Domácí násilí.....	14
2.2.2 Domácí násilí v ČR.....	15
2.2.3 Úprava zákona o ochraně před domácím násilím.....	16
2.3 Média a násilí	18
3 Analytická část.....	20
3.1 Metodika práce	21
3.2 Základní kódovací jednotka	22
3.3 Vzorek.....	23
3.3.1 Volba deníků a jejich charakteristika.....	23
3.4 Zdroje objevující se v diskusi o domácím násilí	25
3.5 Analýza novinářských zdrojů v diskusi o domácím násilí.....	27
3.5.1 Zastoupení zdrojů vyjadřujících se k domácímu násilí.....	27
3.5.2 Četnost článků o domácím násilí v jednotlivých denících a vymezení prostoru diskusi o domácím násilí.....	32
3.5.3 Četnost zdrojů v deníku MF Dnes a v deníku Právo	34
3.5.4 Zastoupení zdrojů ve sledovaných letech	37
3.5.5 Deník MF Dnes a zastoupení zdrojů v celostátní a regionálních mutacích.....	39
3.5.6 Deník Právo a zastoupení zdrojů v celostátní a regionálních mutacích	41
3.6 Shrnutí analýzy.....	43
4 Závěr.....	44
POUŽITÁ LITERATURA	49
SEZNAM OBRÁZKŮ	53
SEZNAM TABULEK.....	53
SEZNAM PŘÍLOH.....	53

1 Úvod

Tato práce se zabývá informačními zdroji, které se vyjadřovaly o domácím násilí v diskusích v denících MF Dnes a Právo v letech 2007 a 2017. Klademe si za cíl nejen popsat spektrum novinářských zdrojů, ale také zjistit, kdy bylo domácí násilí pro média relevantnějším tématem a které médium o něm více referovalo.

Domácí násilí je vážný sociální problém a média mají nepopiratelnou schopnost na tento problém upozornit. Ač je žurnalistika kreativním povoláním, neobejde se bez určitých zažitých postupů, mezi které patří i práce se zdroji. Novinářské zdroje jsou nezbytnou součástí mediálního systému a jednou ze složek, která významně ovlivňuje zpravodajskou produkci. Díky zdrojům získávají novináři zprostředkované informace, bez kterých se mnohdy nedá formovat mediální sdělení. Práce se zdroji a jejich výběr výrazně ovlivní výslednou podobu zpravodajství. Někteří odborníci tvrdí, že zdroje tvarují zprávy a konstruuji jejich příběh.

V dnešní době má téměř každý člověk informace o existenci domácího násilí. V České republice se ale na tento problém začalo upozorňovat až v 90. letech. Minulý režim před rokem 1989 jev domácího násilí popíral a bral ho jako zcela ojedinělý incident, který se společnosti netýká. Oběti proto nabývaly dojmu, že domácí násilí je hluboce soukromá záležitost a neměly se na koho obracet. Až v 90. letech nastala změna. Začaly vznikat první specializované organizace, které se zaměřovaly na pomoc obětem domácího násilí. Začala se zde také šířit forma osvěty a na přelomu tisíciletí už vznikaly první výzkumy zaměřené na domácí násilí v naší společnosti.

Domácí násilí jako sociální problém je s médii úzce spojeno. I díky nim se v české společnosti, která byla k tomuto vážnému problému dlouhou dobu slepá, mohla rozvinout veřejná debata. Když Česká republika vstoupila v roce 2004 do Evropské unie, musela plnit mezinárodní dohody, mezi které například patřilo vytvoření uceleného právního rámce pro prevenci domácího násilí. Ve společnosti v té době již probíhala diskuse o absenci jeho právního ošetření. Média a občanské iniciativy v tomto ohledu vytvářely nátlak na politiky, k řešení právní otázky domácího násilí. V roce 2004 bylo po řadě odborných diskusí docíleno společenského konsenzu a domácí násilí se nově stalo trestným činem „Týrání osoby žijící ve společném bytě nebo domě nebo osoby blízké“ podle §215a TZ. Po třech letech byl přijat zákon „č. 135/2006 Sb., který přinesl změnu některých zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím,“ mimo jiné i tzv. institut vykázaní, který umožnil Policii ČR vykázat násilnou osobu z obydli a jeho okolí po dobu deseti dnů. Zákon vešel v platnost 1. 1. 2007 a stal se důležitým

milníkem v boji proti domácímu násilí, z tohoto důvodu jsme pro analýzu zvolili právě rok 2007, protože jsme předpokládali, že v tomto roce byl zájem médií o téma domácího násilí velký. Rok 2017 jsme zvolili kvůli časovému odstupu od platnosti zákona, dále také proto, že podle výsledků bílého kruhu bezpečí a APIC ČR počet vykázaní v roce 2017 byl o téměř 500 případů vyšší než v roce 2007. Roli zde také hrála aktuálnost.

Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. Teoretická část se věnuje médiím, definujeme zde základní pojmy zpravodajství a zaměříme se na vytváření mediálního obsahu. Práce se zaměřuje na novinářské zdroje vyjadřující se v diskusi k domácímu násilí, proto se zaměříme na mediální rutinizaci, která souvisí také s užíváním zdrojů a jejich výběrem. Osvětlíme, jak novináři se zdroji spolupracují a co ovlivňuje jejich výběr. Další část práce věnujeme problému domácího násilí, definujeme domácí násilí a reflektujeme tento problém ze strany české společnosti. Zaměříme se také na zákony, které se domácího násilí týkají. Konec teoretické části věnujeme násilí zobrazovanému v médiích.

Analytická část je vyhrazena výzkumu, který se věnuje především zodpovězení hlavní výzkumné otázky: Jaké zdroje se vyjadřují v diskusi o domácím násilí v denících MF Dnes a Právo v letech 2007 a 2017? Také odpovídá na vedlejší výzkumné otázky, které vyplynuly z analýzy dané množiny článků. Nejprve popisujeme výzkumnou metodu, kterou jsme při analýze využili, základní kódovací jednotku a vzorek práce. Také definujeme kategorie zdrojů, které se vyjádřily v diskusi o domácím násilí ve zkoumaném vzorku. Zbytek analytické části obsahuje samotnou analýzu a odpovědi na výzkumné otázky. V závěru práce jsou výsledky výzkumu okomentovány.

2 Teoretická část

V teoretické části se budeme zabývat dvěma aspekty naší práce, a to zpravodajstvím a domácím násilím.

První částí teorie je o zpravodajství se všemi aspekty, které obsahuje. Zaměříme se na definování procesů, které utvářejí zpravodajské obsahy, jako jsou mediální rutiny, nastolování témat či gatekeeping. Prioritou této práce jsou novinářské zdroje, proto jim i zde věnujeme část prostoru tím, že vymezíme základní postupy práce novináře při jejich výběru a následnou spolupráci se zdroji.

Druhou teoretickou částí je problematika domácího násilí, na kterou je tato práce zaměřena. Definujeme, co je domácí násilí, jaký má průběh a následky. Zaměříme se také na výskyt domácího násilí v České republice. Nesmíme opomenout ani zákon o domácím násilí, který výrazně proměnil vnímání tohoto sociálně patologické jevu v české společnosti.

Také se budeme věnovat zobrazování násilí v médiích.

2.1 Mediální postupy ve zpravodajství

Tato kapitola se věnuje médiím, definuje základní pojmy zpravodajství a zaměří se na vytváření mediálního obsahu. Předmětem práce jsou novinářské zdroje, tedy vysvětlí spolupráci novinářů se zdroji a proces jejich výběru.

2.1.1 Mediální rutiny

Ač zle považovat žurnalistiku za profesi tvůrčí, na práci novináře je vyvíjen neustálý časový nátlak v podobě uzávěrek. Aby bylo možné zpracovat zpravodajský obsah co nejrychleji, podléhá novinářská práce jisté ritunizaci. To, jakým způsobem novináři sestavují svou agendu, vyhledávají informace, pracují se zdroji a posléze formují konečnou podobu zprávy se děje na základě pravidelně se opakujících procesů, které můžeme nazvat mediálními rutinami. Mediální rutiny jako ustálené pracovní postupy usnadňují žurnalistům jejich práci a umožňují zpracování nečekaných událostí ve velmi krátkém čase (Trampota, 2006, s. 55). Podle Reifové (a kol. 2004, s. 107) mají na zpravodajský obsah vliv dva faktory, ideologické a organizační. V případě ideologických faktorů lze hovořit o jistém světonázoru, který dovoluje propustit do zpravodajství jen určité aspekty skutečnosti. Tento druh faktoru nemusí nutně působit vždy. K uplatnění organizačního faktoru ovšem dochází vždy, neboť jde o důsledek organizace práce v rámci redakčního provozu.

Bez využívání mediálních rutin se redakce jen těžko obejdou. Automatizace pracovního postupu může ale působit na zpracování obsahu i negativně. U novinářů může dojít k poklesu schopnosti reagovat na nečekané události flexibilně, či může docházet k přílišnému ovlivnění výsledné podoby textu PR agenturami nebo profesionálními komunikátory (Trampota, 2006, s. 57). Jelikož jsou rutiny nedílnou součástí mediálního provozu, na jejich základě lze také předvídat chování jednotlivých typů médií (Trampota, 2006, s. 44).

Jak bylo zmíněno mediální rutiny se významně podílejí na sestavování agendy a práci se zdroji. Obě tyto složky tvoří významnou část mediálního sdělení, a i pro tuto práci jsou význačné, proto se jim budu věnovat v následujících kapitolách.

2.1.2 Novinářské zdroje

Mcquail popisuje komunikaci jako „*proces přenosu daného množství informace – tedy sdělení, jak je určil odesílatel čili zdroj*“ (2009, s. 80). Podobně se vytváří zpravodajské relace. Novináři sbírají informace zprostředkované informačními zdroji a z těch pak formují obsah mediálního sdělení. Zdroje, které se do zpravodajství dostanou značně ovlivní konečnou podobu sdělení. Práce se zdroji je důležitá z hlediska vztahu médií ke společnosti a partikulárně reflektuje hierarchii společnosti (Trampota, 2006, s. 78).

Pokud se novinář nemůže zúčastnit události, o které má referovat, musí se spolehnout na informace od přímých účastníků akce, politiků, tiskových mluvčích, odborníků, ekonomů nebo od očitých svědků událostí. Aktéři dodávající relevantní sdělení se označují jako zdroj (Halada, Osvaldová, 2007. s. 237).

Sigal rozlišuje tři způsoby, jak se informace dostávají od zdrojů k novinářům, označuje je jako rutinní, neformální a iniciované. Nejčastěji se jedná o způsob rutinní, kdy sdělení vychází z oficiálních jednáních, tiskových zpráv, konferencí, volebních výsledků, projevů, soudních stání či ceremoniálů. Neformálními postupy jsou označovány zákulisní jednání, nevládní prohlášení, informační úniky, obsahy převzaté z jiných médií nebo rozhovory s reportéry. Pokud si obsah textů novinář vytváří sám pomocí vlastních analýz nebo iniciovanými rozhovory jedná se o iniciované toky (Sigal in Trampota, 2006, s. 87).

„*Novináři nevnímají všechny zdroje stejným způsobem. Nejčastěji k nim přistupují dvěma způsoby; buď jako k advokátům, nebo jako k arbitrům*“ (Deacon a Golding in Trampota, 2006, s. 85). Advokáti jsou zdroje, které reprezentují konkrétní názorový směr či jisté perspektivy. Tyto zdroje dostávají v médiích prostor především k nastolování témat, kritice počinání jiného aktéra nebo k poskytování konfliktů, které mohou být předmětem zprávy.

Za arbitry jsou považovány ty zdroje, které jsou schopny posuzovat názory a postoje jiných subjektů ve zpravodajských událostech. Tento typ původce informace má limitovanou interpretační moc, neformuje témata, spíše jsou mu pokládány otázky (Deacon in Trampota, 2006, s. 86).

To jakým zdrojům redaktoři ve svých textech dají prostor výrazně ovlivní výslednou formu zpravodajství (Hagen in Trampota, 2006, s. 79). „*Krajní stanovisko tvrdí, že zprávy jsou tvarovány zdroji informací, které jsou používány, aby konstruovaly příběhy*“ (Manning in Trampota, 2006, s. 79).

2.1.3 Logika výběru zdroje

Novináři mají při výběru zdrojů tendence přiklánět se k rutinnímu oslovování již osvědčeného omezeného počtu zdrojů. Za jedny z neužívanějších zdrojů bývají proto ty, které vlastní oficiální byrokratický status. U těchto aktérů zle očekávat přítomnost klíčových vlastností, které jsou od zdroje vyžadovány. Můžeme zde zařadit schopnost dodávat relevantní informace, podnětnost, moc, kterou daný zdroj může disponovat a také centralizovanost (sociální i geografická blízkost zdroje) (Trampota, 2006, s. 86). Obecně tedy platí, že mediální pracovníci se zaměřují spíše na osoby veřejně známé či na osoby s vyšším sociálním statutem a disponující mocí (Trampota, 2006, s. 80). „*Jedinci v mocenských pozicích nebo pozicích s vysokým statutem, kteří nabízejí názory na kontroverzní témata, se svými definicemi uspějí, protože jsou vnímáni jako ti, kteří mají přístup k přesnějším a odbornějším informacím než většina populace. Výsledkem takto strukturované preference je, že se tyto mluvčí stávají takzvanými primárními definujícími témat*“ (Hall in Trampota, 2006, s. 83). Tyto zvýhodněné zdroje mají možnost podílet se na formování agendy.

Schopnost a dispozice zdroje nejsou jistou vstupenkou do mediálního obsahu. Podle Ganse (in Trampota, 2006, s. 87) existují i další faktory, které rozhodují o konečném využití hlasů:

- **Předchozí spolupráce** (Pokud byl zdroj již dříve využit k produkci zpravodajství, má vyšší šanci se opět prosadit.)
- **Výkonnost zdroje** (Média upřednostňují zdroje schopné dodávat pravidelně potřebné množství informací. Ideálně v takové podobě, aby bylo možné informace co nejrychleji a s co nejmenší námahou zpracovat.)
- **Spolehlivost a důvěryhodnost** (Přednost dostávají ověřené a důvěryhodné zdroje.)

- **Autorita** (Při výběru zdrojů preferují novináři ty, které mají oficiální postavení vyšší autority.)
- **Schopnost jasně a konzistentně formulovat své myšlenky.**

Zdroje s větším počtem zmíněných faktorů budou spíše použity při tvorbě mediálního obsahu. Je zapotřebí ovšem zmínit, že o výběru zdroje může také rozhodovat jeho názorové souznění s redakcí nebo jeho pozitivní či negativní vnímání ze strany novinářů. „*Tato vlastnost může mít vliv nejen na to, jestli bude zdroj vybrán, ale i jakým způsobem bude jeho výpověď zpracována*“ (Trampota, 2006, s. 87).

Aktéři, kterým je umožněno být součástí zpravodajského obsahu bývají označováni jako takzvané hlasy s přístupem (accessed voices). „*V rámci každé společnosti existují lidé, kteří mají snadný a privilegovaný přístup ke kanálům masové komunikace: politici, úředníci, průmyslníci, odborníci různého druhu, vědci a celebrity. A právě jejich hlas a styl dostávají prostor.*“ (Harley in Trampota, 2006, s. 80)

2.1.4 Nastolování témat (agenda-setting)

Každý den se setkáváme ve zpravodajství s událostmi, se kterými nemusíme nutně přicházet do bližšího kontaktu. I přesto se tyto události v médiích vyskytují a vytvářejí realitu, která působí na naše vnímání světa. „*Mediální realita znamená onen obraz světa, který pro recipienta vznikl na základě kritérií žurnalistického výběru zpráv*“ (Kunczik, 1995, s. 125)

Zpravodajství má mnohem větší pole působnosti, než jen odkrývání důležitých událostí a témat. Denně mediální pracovníci třídí nepřeborné množství informací a rozhodují o tom, která témata se zpracují a které naopak nedostanou prostor v mediálním obsahu. Svým rozhodnutím ovlivňují editoři a vedoucí zpravodajství nejen složení mediální agendy, ale také spoluutvářejí agendu veřejnou. Tato dovednost významně instalovat témata do veřejné agendy je označována jako nastolování agendy (McCombs. 2009, s. 26).

„*Agenda-setting hledá odpověď na otázku, proč se určité informace o některých tématech stanou součástí veřejné debaty, zatímco jiné zůstanou stranou pozornosti, a proč jsou některá témata vnímána veřejností jako závažnější než ostatní*“ (Reifová a kol., 2004, s. 16)

Proces nastolování agendy je utvářen na základě selekce informací a výběru určitých témat, kterým je ve zpravodajství vyčleněn rozdílný prostor či čas. Recipientovo vnímání námětu a jeho významnost ovlivňuje také míra, do jaké se média jednotlivým tématům věnují (Trampota, Vojtěchovská, 2010, s. 242). Důležitost jednotlivých témat lze v novinách zvýraznit různě. Nejpodstatnější obsahy se objevují na titulních stranách periodik, také velikosti titulků,

délka zprávy či její umístění znázorňují význačnost zprávy v denní agendě (McCombs, 2009, s. 26).

Základní tezí agenda-setting bývá označována Cohenova představa, že „*média nemusejí být schopna určovat, co si lidé mají myslet, ale jsou úspěšná v určování, o čem mají přemýšlet*“ (Cohen in Trampota, 2006, s. 113). Cohen uvažoval o médiích jako o nositelích kognitivních, nikoli persvazivních účinků. To znamená, že novináři nemají schopnosti ovlivnit, jak budou recipienti na nastolené téma nahlížet, ale spíše svou prací utvářejí dojem, že je dané téma závažným společenským problémem (tamtéž).

„Nastolování agendy nepojednává o výběru jedné události do zpráv, ale týká se spíše dlouhodobějšího a kumulativního účinku opakovaného výběru. Jde o agregovaný vliv velkého množství sdělení, přičemž každé z nich má rozdílný obsah, ale všechny pojednávají o stejném (obecném) tématu“ (Trampota, 2006, s. 113)

Nastolování témat je podle Trampoty a Vojtěchovská asi jediný dlouhodobý účinek médií, který se dá metodicky dokázat (2010, s. 239).

2.1.5 Gatekeeping

Při studování zpravodajství se nezkoumá pouze nastolování agendy, ale také přesné procesy a motivy na základě kterých se mediální zaměstnanci rozhodují o „vpuštění“ zpráv do veřejného prostoru (Trampota, 2006, s. 38). Studium „gatekeepingu“ si pokládá otázku, jakou metodou probíhá kontrola produkce obsahu v mediálních organizacích (Kunczik, 1995, s. 114).

Shoemakerová říká „*gatekeeping začíná v momentě, kdy se komunikační pracovník poprvé dozví o aktuálním či potenciálním sdělení, a končí v bodě, kdy je podmnožina těchto sdělení přenesena k příjemci. Brána je rozhodovací bod jak při cestě dovnitř, tak při cestě ven*“ (in Trampota, 2006, s. 41).

„Gatekeeping“ není pouze o vysílání zpráv do veřejného prostoru, jde při něm také o vymezení množství informací. „Gatekeeper“ určuje, jestli se událost dostane na veřejnost, díky tomu se stává přímým účastníkem utváření společenských a světonázorových postojů čtenářů (Kunczik, 1995, s. 115). Na rozhodování gatekeeperů mívá velký vliv časová tíseň či nedostatek místa. Tyto faktory jsou klíčové vnější mechanismy při třídění zpráv a mohou být mnohdy důležitější než obsahové kritérium (Kunczik, 1995, s. 117).

2.2 Domácí násilí jako sociálně patologický jev

Domácí násilí nemá jednu danou definici, jde o sociálně patologický jev vyskytující se v řadě domácností po celém světě. V této kapitole se na otázku domácího násilí zaměříme blíže, objasníme si, co to domácí násilí je a jak se projevuje. Zasadíme toto téma do kontextu české společnosti a budeme se také věnovat úpravě zákona o domácím násilí.

2.2.1 Domácí násilí

Domácí násilí nemá jednotnou definici. Kacaříková definuje domácí násilí jako *„patologický jev chování mezi partnery, nebo v rodině obecně, které spočívá ve fyzickém napadání, psychickém týrání, sexuálnímu zneužívání, ať už jednotlivě, nebo ve vzájemné kombinaci. Jde o ovládací nerovnoprávné a nerovnocenné zacházení jednoho člověka s druhým, ve kterém model vztahu tvoří role pronásledovatele a role oběti“* (2002, s. 7).

Podle Čírtkové dochází k domácímu násilí, pokud jsou přítomny charakteristické znaky násilí. V první řadě se musí násilí prokazatelně vyskytovat. Může jít jak o násilí fyzické, tak i o psychické, emocionální či sexuální, a to mezi osobami blízkými, které spoluužívají společné obydlí. Další důležitým prvkem je asymetrie ve vztahu mezi obětí a násilníkem. Znamená to, že při domácím násilím jsou jasně rozdělené role na osobu dominantní a podřízenou, tyto role jsou stálé a nemění se. K dalším znakům domácího násilí uvádí Čírtková dlouhodobost a eskalaci násilí. Při dlouhodobosti se nejedná o jednorázový incident, násilí se opakuje v různých (pravidelných nebo nepravidelných) intervalech. Eskalací je myšleno stupňování závažnosti násilí (2007, s. 6-7). Ševčík a Špatenková k znakům domácího násilí řadí také neveřejnost (2011, s. 24).

V právní teorii můžeme narazit na pojmy absolutní a kompulzivní násilí. Termínem absolutní násilí je chápáno, že oběti zcela chybí vůle a vylučuje tím jakékoliv vlastní jednání oběti. Kompulzivní násilí můžeme chápat jako stav, kdy násilníkovým cílem není připravit oběť o vůli, ale působit na její psychiku a přinutit ji, aby se odevzdala a zcela podrobila nátlaku, který je prováděn násilím (např. bitím), násilí je prováděno do té doby, dokud se oběť nepodvolí (Voňková, Spoustová, 2008, s. 13).

Domácí násilí se dá rozdělit na tři formy. Partnerské násilí, kterého se dopouští partner vůči druhému partnerovi. Generační násilí, ke kterému dochází mezi nezletilými či zletilými dětmi a rodiči. Násilí, které páchají vnoučata vůči prarodičům se nazývá transgenerační (Ševčík, Špatenková, 2011, s. 26).

2.2.2 Domácí násilí v ČR

Domácí násilí bylo dlouho dobu v české společnosti tabuizováno. Režim před rokem 1989 tento sociálně patologický jev považoval za neexistující nebo ojedinělý. Oběti se neměly na koho obracet a nabývaly dojmu, že domácí násilí je hluboce soukromá záležitost. Změna přišla až v 90. letech, kdy začaly vznikat první organizace specializované na pomoc obětem domácího násilí. Ty se kromě podpory postižených zabývaly také společenskou osvětou (Buriánek, Kovařík, 2006, s. 11). Neziskové sdružení registrovaly zvýšené počty klientů zasažených domácím násilím, což otvíralo diskuse o skutečném stavu domácího násilí v Česku (Ševčík, Špatenková, 2011, s. 28). Na přelomu tisíciletí přišly první výzkumy zaměřující se na domácí násilí.

Po vstupu do Evropské unie byl na Českou republiku vyvíjen tlak vyplývající z povinnosti plnit mezinárodní dohody. Tlak přicházel i ze strany občanských iniciativ, které usilovaly o legislativní změnu, která by zajistila ochranu obětem domácího násilí a zároveň nastavila sankce pro osoby násilné. V roce 2004 bylo po řadě odborných diskusích docíleno společenského konsenzu a „*domácí násilí se nově stalo trestným činem „Týrání osoby žijící ve společném bytě nebo domě nebo osoby blízké“ podle §215a TZ.* Po třech letech byl přijat zákon „*č. 135/2006 Sb., který přinesl změnu některých zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím,*“ mimo jiné i tzv. institut vykázání, který umožnil Policii ČR vykázat násilnou osobu z obydli a jeho okolí na dobu deseti dní. Zákon vešel v platnost 1.1.2007. „*Česká republika se tak připojila k těm zemím EU, jejichž zákonodárství vytváří ucelený právní rámec pro prevenci domácího násilí a kvalifikovanou pomoc jeho obětem,*“ (Voňková, Spoustová, 2008, s. 83)

Protože se tato práce zabývá především rokem 2007, kdy vznikl institut vykázání při domácím násilí, je vhodné nastínit některá data z prvního roku platnosti zákona. Během 12 měsíců účinnosti zákona o ochraně před domácím násilím policie vykázala 862 osob, které se dopouštěli násilí vůči členům své rodiny (99 % mužů). Intervenční centra v souvislosti s vykázáním pomohla 858 ohroženým ženám a 34 ohroženým mužům. Za rok 2007 bylo u domácího násilí v mezi dospělými v rodině přítomno 941 dětí. Z celkové počtu 1833 osob ohrožených domácím násilím bylo 51,3 % dětí a 46,8 % žen, ohrožených mužů bylo 1,9 %.¹ V roce 2017 došlo k 1348 vykázání (viz. Příloha 1).

---

¹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Vykázání / zákaz vstupu v ČR“ v roce 2007 - komentář k analýze dat* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <https://www.bkb.cz/aktuality/n104-vykazani-zakaz-vstupu-v-cr-v-roce-2007-komentar-k-analyze-dat/>

2.2.3 Úprava zákona o ochraně před domácím násilím

„Dne 1.1.2007 nabyl účinnosti zákon č. 135/2006 Sb. Tímto zákonem bylo v ustanoveních § 21a až 21d zákona č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, svěřeno Policii ČR právo zásahu do soukromého vztahu v podobě možnosti vykázat toho, kdo svým násilným jednáním ohrožuje jinou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou, jakož i z jeho bezprostředního okolí“ (Kočová, 2007, s. 34-35).

Zákon upravuje problematiku a stojí na základech třech pilířů: policii, justici a sociálních službách. U těchto tří složek došlo k úpravě jejich povinností a působností (Čírtková, 2007, s. 9). Mají garantovat rovnováhu v zákonných omezeních, sociální podpoře i právní ochraně poskytované soudem. *„Stručně lze proces ochrany před domácím násilím popsat jako: policejní intervenci, sociální pomoc a soudní ochranu“ (Voňková, Spoustová, 2008, s. 83).*

Policie ČR v rámci novelizace zákona o Policii ČR má za úkol nejen vyšetřit trestný čin či přestupek, ale také přejímá povinnost ochránit oběť domácího násilí. Jedná se o nařízení ze závazného pokynu, kde v článku 4 stojí: *„Úkolem Policie ČR je nejen vyšetřování trestného činu nebo přestupku, ale i ochrana ohrožené osoby. Pozornost policisty v případech domácího násilí musí být přednostně zaměřena na pomoc ohrožené osobě a zastavení dalšího násilí.“²* Takto upravený zákon zmocňuje policii k použití sankce vykázání násilné osoby, a to na dobu deseti dní. *„Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažnému útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn toho, kdo je podezřelý z takového jednání, vykázat z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou, jakož i z jeho bezprostředního okolí. Součástí vykázání je rovněž zákaz návratu do vymezených prostor.“³*

Jak bylo zmíněno přijetí zákona přineslo také změny v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Začala vznikat tzv. intervenční centra, tedy poradenská místa orientovaná na kvalifikovanou pomoc při domácím násilí. Jejich prioritou je udělení intervence pro osoby ohrožené, jejichž trýznitel byl vykázán z domu (Čírtková, 2007, s. 10). Intervenční centra mají upravené kompetence na základě § 60a zákona o sociálních službách. Obětem je poskytnuta

² ROVNOPRÁVNOST. *Závazný pokyn policejního prezidenta* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:fZ3YWcmwrKQJ:www.rovnopravnost.cz/images/redaktor/a6b99-179.rtf+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

³ Zákon 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím In: *Sbírka zákonů*. 14. 4. 2006. ISSN 1211-1244

jak psychologická podpora, tak sociálně právní pomoc ze strany specializovaných sociálních pracovníků (Voňková, Spoustová, 2008, s. 83).

2.3 Média a násilí

„Přestože většina lidí nikdy nebyla osobně svědkem vážného aktu násilí, jeho přítomnost nám vytrvale připomínají média. Média vytrvale přinášejí zprávy o individuálních násilných činech. Média také využívají násilí jako hlavní téma při vyprávění smyšlených příběhů, aby nás jimi zabavila. A tak média zvětšují a přetvářejí násilí vyskytující se v reálném životě a tato sdělení vytrvale pumpují do naší kultury“ (Potter in Jiráček, 2005b, str. 3).

Zobrazování násilí v médiích není výdobytkem moderní doby, již v minulosti se na stránkách novin o tomto tématu referovalo. Odborníci hojně diskutují o účincích a dopadu mediálního obrazu násilí na recipienty. Výzkumníci se v této problematice dělí do dvou skupin. První skupina zastává názor, že násilí v médiích vyvolává v lidech agresi. Druhá skupina nesouhlasí. Někteří autoři výzkumů také upozorňují na vyvolávání úzkosti a obavy z násilných činů ve společnosti. V hledáčku odborníků je také znecitlivění vůči skutečnému násilí (Jiráček, 2005b, str. 5).

Média delší dobu kladou důraz na denotativní věrnost (co největší popis realističnosti) a na vyvolání emocionální odezvy. Pracují se stále stejnými obsahy, které jen nepatrně obměňují a jejich cílem je prožitek, nikoli úvaha. Díky těmto rysům se pozornost odborníků zaměřuje na mediální obsahy, u kterých se očekává výrazný negativní dopad, tzv. mediální násilí. Největší riziko představuje právě denotativní věrnost, například zveřejnění násilí na fotografii způsobí větší citové zaujetí, než mluvené nebo psané slovo (Jiráček, 2005b, str. 4).

Jiráček v souvislosti s násilím v médiích rozlišuje násilí „faktické“ a „fiktivní“. Za faktické považuje výjevy ve zpravodajství a publicistice (domácí násilí, atentáty, vraždy). Fiktivní násilí je vyobrazeno především v televizi a jde o součást hraných filmů a pořadů (2005b, str. 4). *„Problematičnost rozlišování mezi faktickým a fiktivním násilím spočívá v tom, že „faktické“ násilí se v takovém rozlišení jeví jako něco nevyhnutelného, prostě se to stalo a média jen „zprostředkovávají“ reálný děj příjemci. Ve skutečnosti je ale tzv. faktické násilí výsledkem výběru a zpracování: někdo se musel rozhodnout že zpráva o dopravní nehodě či vraždě bude ve zpravodajství, někdo musel vybrat záběry zranění, rakve, krvavých skvrn. I faktické násilí je tedy, podobně jako násilí fiktivní, výsledkem zpracování jako hraný film“* (Jiráček, 2005b, str. 4)

V případě násilí ve zpravodajství se nejedná o náhodné jevy, média pouze demonstrují stav společnosti (Sak, 2005, str.34). Podle průzkumů ovšem statistiky násilné kriminální činnosti nejsou s mediální produkcí v souladu. Média ve svém obsahu násilí často

nadhodnocují. Podle Jiráka média poukazují na násilí proto, že se dá dobře prezentovat, je srozumitelné a napínavé a v neposlední řadě mediálně fotogenické (2005a, str. 15).

I přesto, že se výzkumy zaměřují spíše na negativní dopady mediálního násilí, nemusí tomu být vždy tak. Whitedová říká, že média a násilí mohou mít jak účinky antisociální, tak i prosociální (2005, str. 43). Za prosociální vliv při referování například o domácím násilí je možné považovat rozšíření podvědomí o sociálně patologickém problému. Také může mít diskuse o domácím násilí pozitivní vliv na jeho oběti, které se pomocí médií dostanou k informacím, jak tento problém řešit.

3 Analytická část

Cílem práce bylo zjistit, jaké zdroje se vyjadřují k problematice domácího násilí v denících Mladá fronta Dnes⁴ a Právo v letech 2007 a 2017. Nebudeme se v analytické části zabývat pouze kategoriemi zdrojů, ale také rozebereme jejich četnost výskytu v jednotlivých denících. Také se budeme zabývat otázkou množství mediálních obsahů na téma domácího násilí jak v denících, tak i v letech.

Než se zaměříme na vyhodnocení výzkumu a zodpovězení hlavní i vedlejších otázek, zaměříme se také na metodiku, která byla při analýze použita. Definujeme si základní kódovací jednotku a vzorek práce. Součástí kapitoly bude také popis vybraných médií a kategorizace zdrojů, které se ve zkoumaném vzorku objevily.

Hlavní výzkumnou otázkou této analýzy je:

1. Jaké zdroje se vyjadřují v diskusi o domácím násilí v denících MF Dnes a Právo v letech 2007 a 2017?

Máme zde také řadu vedlejších otázek, které vyplynuly z výzkumu.

1. Jaká je četnost článků o domácím násilí v jednotlivých denících a letech?
2. Který ze zkoumaných deníků dával diskusi o domácím násilí větší prostor?
3. Jaké zdroje a v jakém počtu se vyjadřují v konkrétních denících?
4. Jaké zdroje a v jakém počtu se vyjadřují v konkrétních letech?
5. Jak se liší zastoupení zdrojů v celostátních denících a jejich regionálních mutacích?

---

⁴ Dále jen MF Dnes

3.1 Metodika práce

Dle charakteru výzkumného tématu a stanovených výzkumných otázek jsme jako metodu výzkumu této práce zvolili kvantitativní obsahovou analýzu.

„Obsahová analýza je kvantitativní výzkumnou metodou pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů vycházející z vědecky podloženého kladení otázek. Pro obsahovou analýzu je charakteristická vysoká míra strukturovanosti a s tím spojen vysoký stupeň ověřitelnosti,“ (Scherer, 2011, s. 29). Tato výzkumná metoda je pro práci vhodná zejména díky možnosti zpracování velkého množství textů. Její pomocí lze zjistit, která témata média upřednostňují a je možné porovnat rozdíly mezi sledovanými periodiky (Trampota, Vojtěchovská, 2010, s. 103).

Scherer označuje kvantitativní obsahovou analýzu za systematický a intersubjektivně ověřitelný způsob měření. Systematický vyjadřuje, že všechny kódovací jednotky jsou podrobeny stejným pravidlům. Termín intersubjektivně ověřitelný znamená, že pokud byl výzkum proveden správně, při aplikaci našich výzkumných metod, může být analýza opakovatelná jiným kóděrem se stejnými výsledky (2011, s. 34).

Výsledky výzkumu je možné přesně znázornit v číselných hodnotách, tabulkách či grafech. Výhodou je velká přehlednost takto znázorněné analýzy (Scherer, 2011, s.30). *„Výsledkem obsahové analýzy je kvantitativní popis výskytu vybraných znaků ve zkoumaných textech,“* (Sedláková, 2014, s. 295).

Podle Sedlákové (2014, s. 310) je třeba si ve fázi příprav odpovědět na čtyři otázky. Jaké obsahy budeme zkoumat (zdroje vyjadřující se k domácímu násilí), v jakých médiích (MF Dnes a Právo), za jaké období (rok 2007 a rok 2017) a jaké výzkumné jednotky podrobíme analýze (všechny články, které obsahují slovní spojení „domácí násilí“ a vyšly v analyzovaných denících v určeném časovém období). McQuail (2009, s. 375) navíc dodává jako důležité vytvoření relevantního rámce kategorií vnějších referentů (specifikování kategorií zdrojů, vyjadřujících se k domácímu násilí).

Základem kvantitativní metody zkoumání je kategorizace a sčítání předem vymezených jednotek textu, aby bylo možné vyjádřit jednotlivé komponenty číselně a získat tak informace o jeho složení (Sedláková, 2014, s. 309-310).

3.2 Základní kódovací jednotka

Základní kódovací jednotkou je jeden článek, publikovaný v analyzovaných denících MF Dnes a Právo, ve zvoleném časovém období, který obsahuje dané klíčové spojení „domácí násilí“ (ve všech pádech). Jsou zkoumány články obsahující citaci, parafrázi či obě možnosti.

Při kódování vyhledáváme zvolené údaje v analyzovaných článcích a podle explicitně stanoveného kódovacího klíče jim přiřazujeme numerické hodnoty/kódy. V tomto procesu jde o přetváření prvků sdělení do normalizované podoby statistických dat. Dochází tak matematizaci a redukci informace. Je třeba vymezit kódovací jednotku přesně, aby bylo možné ji jednoznačně identifikovat a opatřit ji identifikačním číslem, aby šla zpětně dohledat (Sedláková, 2014, s. 313).

Je třeba rozlišovat mezi kódovací jednotkou a záznamovou jednotkou. „*Kódovací jednotka je jednotkou obsahu, k níž se vztahuje naše měření...Záznamové jednotky jsou pro výzkum relevantní svým obsahem,*“ (Sedláková, 2014, s. 313). Kódovací jednotkou je v našem případě zvolen již zmíněný jeden článek, záznamovou jednotkou je výpověď aktéra z kategorie zdrojů.

„*Při kódování dat postupujeme podle předem připraveného kódovacího klíče, jehož základem je operacionalizace pojmů hypotéz odvozených z teorie,*“ (Sedláková, 2014, s. 315). Jednotlivé proměnné zapisujeme do kódovacího listu, což je formulář, do kterého kódovač během průběhu analýzy zaznamenává jednotlivé kódy z kategorie proměnných (Trampota, Vojtěchovská, 2010, s. 114).

3.3 Vzorek

Vzorkem analýzy novinářských zdrojů v diskusi o domácím násilí jsou články, obsahující slovní spojení „domácí násilí“ (ve všech pádech), které vyšly v denících MF Dnes a Právo (v celostátních i regionálních mutacích) v roce 2007 a 2017. Rok 2007 jsem zvolila kvůli úpravě zákona o domácím násilí. Ve zkoumaném roce vyšel v platnost zákon o vykazání při domácím násilí. Rok 2017 byl vybrán kvůli časovému odstupu od přijetí zákona o vykazání.

Do vzorku jsou zařazeny zpravodajské i publicistické texty. V případě publicistických jednotek se jedná především o texty názorové, které odrážejí stanovisko autora, novináře či samotné redakce na domácí násilí. Z analýzy byly vyřazeny ty jednotky, které se vyskytují v přílohách nebo se daného tématu netýkají (spojení „domácí násilí“ je v těchto textech například použito pouze ve výčtu s ostatními sociálními problémy). V analýze nejsou obsaženy ani ty jednotky, ve kterých se neobjevovala žádná citace nebo parafráze, tedy články bez zdroje. Pokud se stejný text objevil jak v celostátní, tak i v regionální mutaci daného deníku, byl do analýzy počítán pouze jednou.

Do databáze anopress jsem zadala slovní spojení „domácí násilí“ (ve všech jeho pádech), zvolila jsem časové rozmezí, ve kterém zkoumané články vyšly, tedy období od 1.1.2007 do 31.12.2007 a od 1.1.2017 do 31.12.2017. V kategorii zdroje jsem vybrala celostátní deníky, konkrétně deník Mladá fronta dnes a deník Právo. Databáze anopress dle těchto určených specifik vygenerovala 695 článků. Po jejich přečtení a vyřazení nevhodných jednotek bylo na domácí násilí zaměřeno 523 článků. Textů, které obsahovaly citaci či parafrázi bylo 481.

3.3.1 Volba deníků a jejich charakteristika

Deníky MF Dnes a Právo byly pro analýzu vybrány, protože vychází během zkoumaného časového období nepřetržitě. Obě periodika jsou stabilními a nejčtenějšími seriózními deníky v České republice.⁵

V roce 2007 byl průměrný prodaný náklad MF Dnes 302 000 výtisků měsíčně, z dostupný dat za prvních šest měsíců roku 2017 prodala MF Dnes za měsíc průměrně

---

⁵ Nejčtenějším periodikem v ČR je deník Blesk, jedná se ale o bulvární tisk se specifickým obsahem, a proto nebyl do analýzy zařazen. Před deníkem Právo figuruje na třetím místě deník Sport, ten je ale z analýzy vyřazen také kvůli jeho specifickému obsahu.

135 000 výtisků. Deník Právo měl v roce 2007 průměrný měsíční prodej 154 000 výtisků, od ledna do června roku 2017 to bylo 77 000 výtisků.⁶

Většina čtenářů MF Dnes je v produktivní věku 30 – 59 let.⁷ Téměř 50 % čtenářů pobírá nadprůměrný plat. 77 % čtenářů MF Dnes je ze středních a vyšších tříd společnosti. Vysokoškolské vzdělání má 26 % recipientů.⁸

Kolem poloviny čtenářů Práva je ve věku 40 – 65 let. Jedná se o čtenáře, kteří jsou na vrcholu kariéry, zaopatření a mají vlastní bydlení, samostatné děti a tedy dostatek volných finančních prostředků. 78% čtenářů deníku Právo žije v domácnostech spadajících do středních a vyšších tříd společnosti. Celkem 23 % čtenářů Práva má vysokoškolské vzdělání.⁹

---

⁶ Data dostupná na www.abccr.cz

⁷ MF DNES. *Čtenáři deníků MF Dnes, Lidové noviny a metro* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A140820_TVE_MFD1412.PDF

⁸MF DNES. *Představení tiskových titulů* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z https://1gr.cz/data/soubory/mafraweb/87A180412_SEH_025_MAFRA-PEDSTAVENTIS.PDF

⁹ PRÁVO. *Profil čtenáře* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <http://www.pravo.cz/soubory/profil-ctenare-4-2017.pdf>

3.4 Zdroje objevující se v diskusi o domácím násilí

Tato kapitola je zaměřena na definování všech zdrojů, které se v analýze daných článků objevují. Kategorie zdroje byly definovány po přečtení všech článků z vybraných deníků a let na základě jednotlivých aktérů promluv. Zdrojem se myslí každá citace či parafráze konkrétního aktéra.

Kategorie zdrojů vyskytujících se ve zkoumané množině článků (řazeny dle četnosti výskytu):

- Odborníci
- Policie
- Justice
- Představitelé politické moci
- Oběti
- Rodina/osoby blízké
- Násilníci
- Novináři
- Sousedi
- Veřejnost
- Tiskové zprávy
- Známé osobnosti

První kategorií zdrojů, které se objevují v diskusi o domácím násilí v analyzovaných jednotkách jsou odborníci, tedy osoby, které mají nejen teoretické znalosti, ale také praktické zkušenosti v daném oboru. Do této skupiny řadím znalce na problematiku domácího násilí, odborné instituce a jejich zaměstnance, lékaře a psychology.

Druhá nepočetnější skupina užitých zdrojů je Policie ČR. Do této skupiny jsem zařadila všechny zástupce policie: policisty, mluvčí, kriminalisty, ředitele policie i policejní psychology.

V kategorii justice jsou započítány všechny soudní orgány. Jedná se o soudce, advokáty, právníky, státní zástupce, ale také o mluvčí soudů a soudní spisy.

Představiteli politické moci se myslí všichni lidé zastupující moc zákonodárnou. Jde o členy politických stran, ministry i zaměstnance ministerstev, předsedy stran. Řadím do této skupiny také hejtmany a starosty, zástupce krajů. Jako zdroje v této skupině jsou označováni také tiskový mluvčí všech již zmíněných zástupců a institucí.

Do kategorie oběti řadím osoby, vůči kterým bylo vedeno domácí násilí. Jedná se především o promluvy osob, které se s problémem domácího násilí obrátily na policii či na intervenční centra.

Kategorií rodina/osoby blízké se myslí všechny osoby, které jsou s obětí či násilníkem v rodinném vztahu nebo o osoby, které oběť či násilníka znají důvěrně, například přátelé nebo kolegové ze zaměstnání.

Násilníkem se myslí každá osoba, která páchala domácí násilí vůči svým příbuzným. Jde o výpovědi vykázaných osob nebo osob, které kvůli své činnosti skončily před soudem.

V kategorii novináři jsou zařazeni lidé pracující v médiích, kteří se vyjádřili k problému domácího násilí. Jedná se o redaktory, editory či šéfredaktory daného média.

Sousedí jsou definováni jako aktéři, žijící v těsné blízkosti osob, u nichž se vyskytlo domácí násilí.

Veřejností se myslí všichni běžní občané, kteří nespádají do předchozích kategorií.

Tiskové zprávy jsou všechny materiály vydané nějakou institucí na téma domácího násilí.

Za známé osobnosti považuji ty aktéry, kteří se pohybují ve veřejném prostoru a díky jejich práci o nich existuje jisté všeobecné povědomí.

3.5 Analýza novinářských zdrojů v diskusi o domácím násilí

Práce se zabývá novinářskými zdroji, které byly použity v diskusi o domácím násilím. V této analytické části se budeme věnovat zodpovězení hlavní výzkumné otázky i výzkumných otázek vedlejších. Pomocí obsahové analýzy jsme provedli výzkum zkoumaného vzorku a na základě výsledků zodpověděli všechny položené otázky. Výsledky analýzy jsme uvedli do tabulek a zobrazili pomocí grafů.

3.5.1 Zastoupení zdrojů vyjadřujících se k domácímu násilí

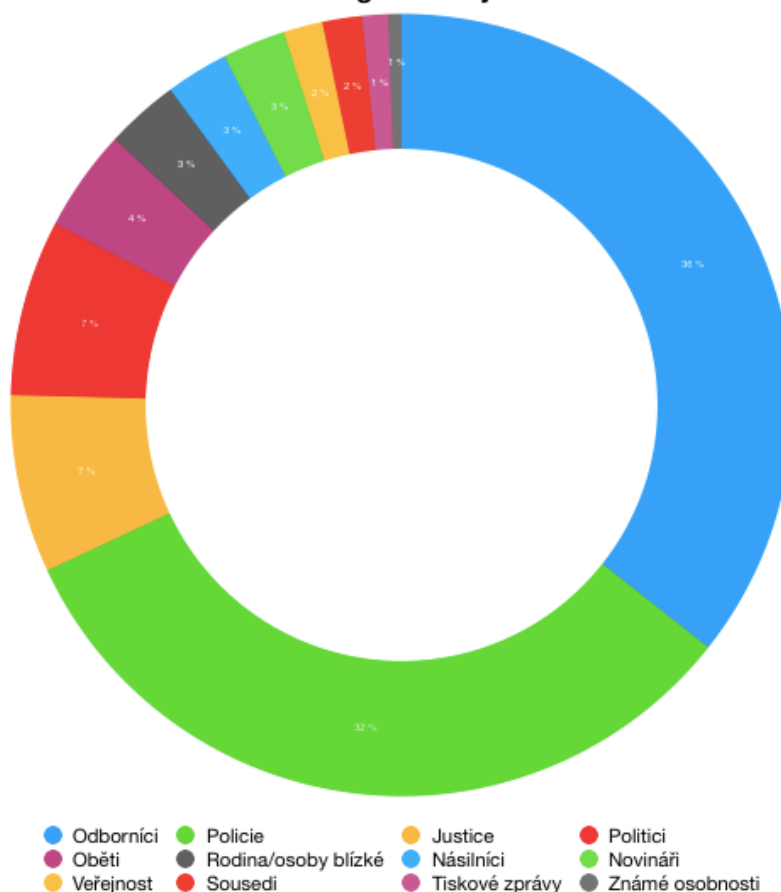
Hlavní výzkumná otázka je: Jaké zdroje se vyjadřují v diskusi o domácím násilí v denících MF Dnes a Právo a v letech 2007 a 2017?

V analyzovaném vzorku se objevilo 923 citací nebo parafrází zdrojů vyjadřujících se k domácímu násilí. Z toho počtu promluv patřila největší část do kategorie odborníků. Šlo o 329 zdrojů. Druhou nejpočetnější skupinou se ukázala být policie s 299 vyjádřeními. Následujícími původci promluv byla justice a politici, které mezi sebou dělilo jedno vyjádření ve prospěch justice a to 68 a 67. Vyjádření obětí se ve vzorku objevilo 39. Rodina a osoby blízké byly osloveny v 28 případech. Shodný počet promluv mají násilníci s novináři a to 24. O osmou příčku se dělí sousedi a veřejnost, obě skupiny měly 15 vyjádření. Desetkrát byla za zdroj využita tisková zpráva a pětkrát se k problému vyslovily známé osobnosti.

Jak bylo řečeno pomyslná první příčka v hojnosti promluv patří odborníkům, kterým patřilo 36 % citací či parafrází, především proto, že se vyjadřovali k problematice domácího násilí, k jeho průběhu, k prevenci či následkům a také následným postupům. K průběhu domácího násilí se vyjadřovala také policie. V 32 % vyjádření popisovala především zákroky policistů proti násilníkům, a to podobou policejních svodek. Justice si zabrala 7 % promluv, hlavně v případech, kdy se s násilníky vedlo soudní řízení. Stejně procento patří vyjádřením politiků, kteří měli co říct například k zákonu o domácím násilí. Obětem domácího násilí patřily 4 % výroků, ve kterých popisovaly jejich psychický či fyzický stav, pocity nebo reakce na vykázaní jejich násilníků. Po 3 % projevů má rodina či osoby blízké, násilníci a novináři. Rodina v textech komentovala průběh domácího násilí a jeho důsledky. Násilníci většinou obhajovali sami sebe, případně vyjadřovali lítost nad svými činy. Novináři formulovali svoje myšlenky k domácímu násilí v krátkých komentářích redaktorů, editorů či šéfredaktorů. Sousedé, kteří dumali nad indiciemi, které naznačovaly domácí násilí, se dělí o stejné procentuální zastoupení s veřejností, obě skupiny pokrývají 2 % promluv. Veřejnost se většinou

zamýšlela nad domácím násilím či komentovala některé články novinářů, které se na něj zaměřovaly. V 1 % využili novináři ve tvorbě obsahu tiskové zprávy a nechali také komentovat situaci známé osobnosti.

Graf 1. Procentuální zastoupení výroků jednotlivých kategorií zdrojů

Ukázky promluv ze zkoumaných textů z deníků MF Dnes a Právo:

Odborníci:

„Psychické týrání je skrytou formou domácího násilí, proto je pro týranou osobu velmi těžké rozpoznat, že je obětí. I když se emoční týrání od fyzického značně liší, výsledek je zpravidla stejný. Obvykle jeden z partnerů toho druhého ponižuje, svaluje na něj chyby, deptá ho, snižuje mu sebevědomí, drží ho v sociální a často i finanční izolaci,“ říká klinický psycholog Jiří Novák z obecně prospěšné společnosti W4W, jež funguje od roku 2012. (Léblová, 2017)

„Manžel žil delší dobu s milenkou. Když se vrátil domů, začal manželku bít a sprostě jí nadávat. I tady musela zakročit policie a z bytu násilníka vykázat. Pokud vím, nyní se žena rozhodla pro rozvod,“ popsala jeden z mnoha případů kraje sociální pracovnice centra Ludmila Květoňová. (Jurková, 2007)

Policie:

„Měli jsme v minulosti na Českolipsku případ, kdy domácí násilí nahlásil soused. Když přijela policejní hlídka na místo, tak byl v domácnosti klid, ale po vstupu do bytu našli policisté ženu uzamčenou v místnosti a byla vystavena domácímu násilí. Tehdy ještě institut vykázaní z bytu neexistoval, ale dnes by ho policisté určitě použili,“ uvedl zástupce ředitele českolipské policie Vladimír Hýsek. (Silná, 2007)

„Poprvé jsme jej vykázaní 21. ledna, protože družku napadl nožem a vyhrožoval jí. Žena šla za svého druha prosit už po třech dnech, nechtěl totiž spát na ubytovně. Když končila desetidenní lhůta, přišla se ukázat celá spokojená rodina. Za pár dní však opilý muž družku opět napadl. Když mu pohrozila policií, utekl, druhý den se ale vrátil a opět ji fyzicky napadal a vyhrožoval jí likvidací,“ popsal kriminalista Oldřich Kříž ze skupiny Domácí násilí. (Ducháčková, 2007a)

Justice:

„Dlouhodobě ji slovně napadal, choval se k ní bezcitně a zle s ní nakládal. Zejména ji opakovaně fyzicky napadal,“ píše se v obžalobě. (Kučera, 2017b)

„Vše gradovalo loni v květnu, kdy svoji manželku po předchozí hádce uchopil za paži a strčil do ní tak, že spadla na prosklené dveře u pokoje, které se rozbily. Pak do ženy ještě strčil na schodech. Když šla volat na policii, vytrhnul jí sluchátko a rozbil telefon,“ popsal chování obžalovaného muže státní zástupce Zbyněk Eger. (Tichá, 2007)

Politici:

„Všechno, čeho se pronásledovatel dopouští, dosud spadá do kategorie přestupků, což je špatně, protože to neumožňuje takového násilníka pořádně potrestat a zabránit mu v dalším ubližování,“ řekla včera ministryně Stehlíková po prvním zasedání nového výboru pro prevenci domácího násilí. (Frydecká, 2007)

„Celkem za tři čtvrtě roku provozu Intervenční centrum zaznamenalo 53 vykázaní agresorů. V průměru tedy 6 případů za měsíc,“ popisuje radní pro sociální oblast Jiří Janeček, v jehož kompetenci je Centrum sociálních služeb Praha, které provozuje Intervenční centrum. (MF Dnes, 2007b)

Oběti:

„Těch deset dní pro mě bylo hrozně dlouhých. Sotva děti usnuly, plakala jsem a myslela na to, co se stalo. Myslela jsem, že to budu líp snášet,“ svěřila se včera třiatřicetiletá žena. „I pro něj to bylo poučení. Nejvíce asi šestatřicet hodin v policejní cele. Opravdu věřím, že ho to vytrévalo, že dál nebude jen slibovat, ale že se opravdu změní.“ (Černý, 2007)

„K incidentu došlo nešťastnou náhodou. Zaútočil na mě a já jsem se jen bránila. Nemohu se smířit s tím, že bych byla odsouzena za něco, co jsem úmyslně nespáchala. Jsem oběť domácího násilí,“ prohlásila Stehlíková. (Kučera, 2017a)

Rodina/osoby blízké:

„Ze začátku to bylo fajn, ale čím dál horší a horší. Fahed napadl mého přítele, za doprovodu policie jsem se stěhovala z domu. Měly jsme s mámou zakázané se spolu i bavit, mamka se mě nejdříve zastávala, dostala ale vždycky pár facek, tak už potom jen mlčela,“ popisovala včera soudu dcera zavražděné Jana Svačinková. (Ducháčková, 2007b)

Na tátu se těší i jedenáctiletý Petr a čtrnáctiletá Daniela. Stejně jako jejich máma věří, že se polepší. „*Kdyby se to stalo znovu, to by bylo hrozný, to ho nechci znát,*“ dodala však dívka. (Černý, 2007)

Násilníci:

„*Nikdy jsem ji fyzicky nenapadl. Žádné podlitiny z domova neměla. Jezdila na kole a padala. Vůbec tomu nerozumím, proč to lidé z vesnice říkali. Nikdy jsem babičku k ničemu nenutil, nikdy jsem jí neublížil,*“ dušoval se obžalovaný, který se zodpovídá ze zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí. (Kučera, 2017b)

„*Věděl jsem, že se něco stane, nebylo mi dobře, potřeboval jsem psychicky pomoci. Proto jsem požádal Olgu Balážovou, zda by se mnou nešla domů. Doma jsme si i s Ladislavem Baluchem dali víno, ale moc mi nechutnalo. Odešel jsem proto do hospody na pivo. Když jsem se vrátil, spatřil jsem Balucha na posteli a Olga držela jeho ztopořený úd. Moc mě to našťvalo, proto jsem oba propleskl,*“ uvedl před soudem Blažek. (Fuksa, 2017)

Novináři:

„*Za dva týdny platnosti nového zákona dva nově rozpoznané případy domácího násilí v kraji – to je bilance, která zatím dává tvůrcům normy silně za pravdu. Ostatně – i kdyby další měsíc či dva nepřibyl ani jeden násilník vykázaný od prahu vlastního bytu – na užitečnosti nového receptu to nic nemění. Pro ženy či muže týrané partnerem leckdy léta, musí mít deset dní klidu cenu zlata. Mají deset dnů na to, aby sebrali odvahu a s pomocí odborníků svou situaci konečně řešili. Čím dřív se ukáže, že nový institut funguje, tím dřív snad ubyde těch, kdo k násilí doma sahají, a jistě přibude lidí, kteří se nebudou bát a o pomoc si řeknou.*“ (Polívka, 2007)

„*Když alkoholik deset let bije a ponižuje svoji manželku, těžko se dá čekat, že ho deset dnů v hotelu (nebo spíš v hospodě a na nádraží) změnění v pozorného kavalíra. Ale nový zákon na ochranu lidí (i ženy dokáží manželům udělat ze života peklo), kteří jsou doma týráni, má zřejmě jiný význam. Deset dní zřejmě postačí k tomu, aby se oběti domácího násilí konečně odhodlaly k rozvodu. Důkazem je, že se tak rozhodlo šest ze sedmi žen v kraji, které na svého násilníka policii zavolaly.*“ (Vávra, 2007)

Sousedi:

„*Přišla jsem ji navštívit. Měla modřiny a prosila mě, abych šla pryč, že je to u nich doma teď hodně špatné. Když jsem se jí zeptala, jestli u toho tentokrát byly i děti, kývla hlavou,*“ popisuje jedna ze sousedek. (Hosmanová, 2007)

„*Slyšela jsem hluk a dupání, jako by se někdo honil. I jak Jana Svačinková křičí, nevolala ale o pomoc. Zazvonila jsem třikrát u dveří, nikdo mi neotevřel, hluk trochu utichl, ale pak začal zase znovu,*“ popsala sousedka Hana Máčalová. (Ducháčková, 2007c)

Veřejnost:

„*Malá připomínka panu Chuchmovi k tématu "domácí násilí" (Třeštíková, Vávra a domácí mlátičky, MF DNES 6. ledna) Podle mezinárodně rozšířeného názoru existuje ono trestné násilí také ze strany rodičů vůči dětem - a na tom poli panuje rovnoprávnost mezi muži a ženami, ba v jistých zemích tvoří ženy dokonce většinu pachatelů (pro Českou republiku čísla neznám).*“ (Vaněk, 2007)

„Šikana, domácí násilí, vraždy - i za nimi stojí ten svíravý pocit. Dítě, které vždy dostává to, co chce, nebo jiné, kterému se naopak pozornosti nikdy nedostávalo. Právě takové děti se budou chtít ujistit, že existují věci nebo lidi, kterými mohou manipulovat.“ (Vindušková, 2007)

Tiskové zprávy:

„Vážným problémem zůstává v Česku podle zprávy také násilí vůči ženám. Výzkumy ukázaly, že v životě mělo s domácím násilím zkušenost 28 procent žen nad 18 let. Při přepočítání na počet obyvatel to představuje 1,2 miliónu žen, zdůraznil autorský tým. Obětí domácího násilí jsou většinou ženy. Zpráva poukazuje i na sexuální násilí a počet znásilnění. Podle zjištění se policii nahlásí ale jen asi desetina těchto činů. V Česku chybí podle zprávy azylové domy pro oběti, zákon o bezplatné právní pomoci i vyškolení odborníci, kteří by s oběťmi pracovali.“ (Právo, 2017a)

„V Česku se za deset let, co je v zákoně opatření na ochranu obětí domácího násilí, odehrálo 11 577 vykázaní z domova. Toto opatření trvající deset dní má chránit oběti před dalšími výpady. Nejčastěji policie k vykázaní přikročila v roce 2011, a to celkem ve 1430 případech. Nejméně jich naopak bylo v roce 2008, a to 679. Vyplývá to ze statistik Bílého kruhu bezpečí.“ (Právo, 2017b)

Znamé osobnosti:

K žádosti o milost se připojil i fotograf Jindřich Štreit. „Jde o ženu, která se celý život stavěla odpovědně k práci i ke své rodině v situaci, kdy ze strany manžela dvacet let trpěla kruté psychické i fyzické týrání,“ napsal Štreit prezidentovi. (MF Dnes, 2007a)

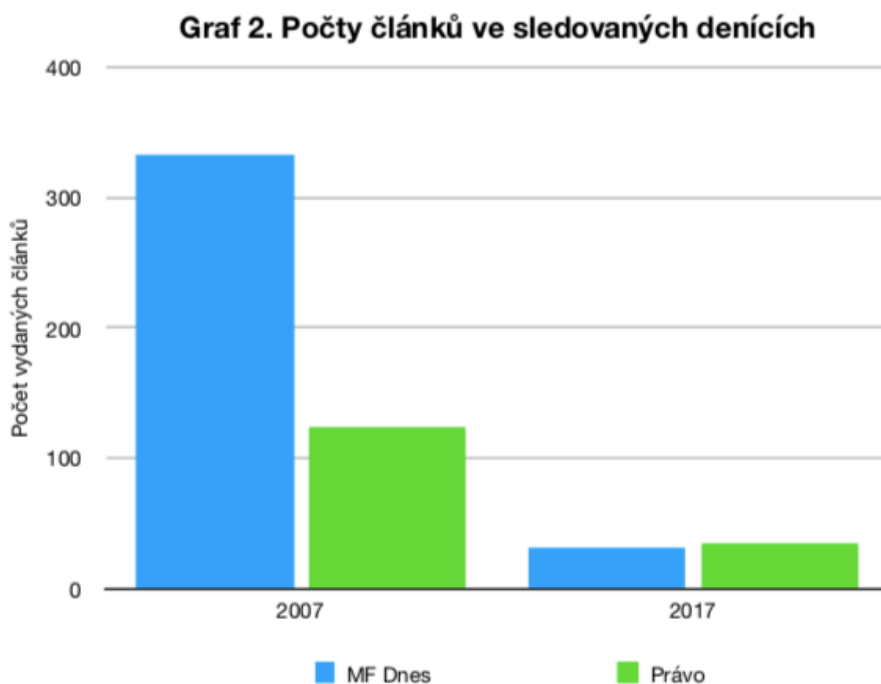
„Pokud jde o domácí násilí, je problém, že k jeho odhalení často dochází pozdě nebo vůbec. Ženy i děti se bojí a stydí se o tom mluvit,“ vysvětlil režisér filmu David Vigner. (Severová, 2017)

3.5.2 Četnost článků o domácím násilí v jednotlivých denících a vymezení prostoru diskuse o domácím násilí

Při analýze jsme se zaměřili také na četnost výskytu článků o domácím násilí v jednotlivých denících a letech a také na to, který ze zkoumaných deníků věnoval otázce domácího násilí větší prostor. Oba tyto jevy si teď rozebereme.

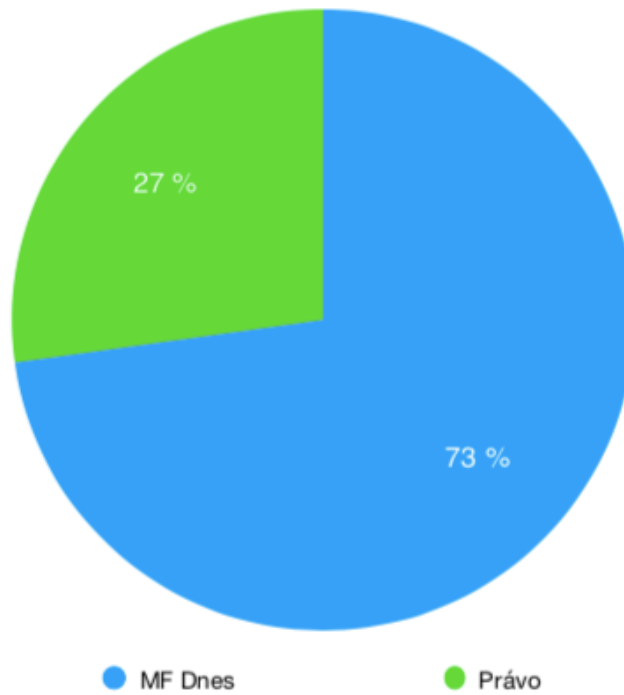
Jak napovídá graf 3, v roce 2007 byla MF Dnes v referování o domácím násilí mnohem důslednější než deník Právo. V MF Dnes se v roce 2007 objevilo 332 článků o domácím násilí, což tvoří 73 % všech článků vydaných v roce 2007 ve zkoumaných denících. Deník Právo vydal o 208 článků méně než MF Dnes. Na jeho stránkách si mohli recipienti přečíst 124 článků s obsahem o domácím násilí, což tvoří pouhých 27 % článků z roku 2007. Podle grafu 4 v roce 2017 naopak deník Právo referoval o zkoumaném tématu více než MF Dnes, rozdíl v počtech sdělení ale nebyl tak markantní jako tomu bylo v roce 2007. V deníku Právo v roce 2017 vyšlo 35 článků o domácím násilí, MF Dnes zaostala za Právem o pouhé tři články a vydala tak 32 textů. V procentuálním zastoupení tedy vede v roce 2017 deník Právo s 52 % před deníkem MF Dnes, který zastupoval 48 % článků k domácímu násilí.

Z analýzy je patrné, že v roce 2007, kdy vešel v platnost zákon o ochraně před domácím násilím, bylo toto důležitější pro MF Dnes, a to znatelně. Také je patrné, že v roce 2017 už nebylo téma domácího násilí tak podstatné pro oba deníky.

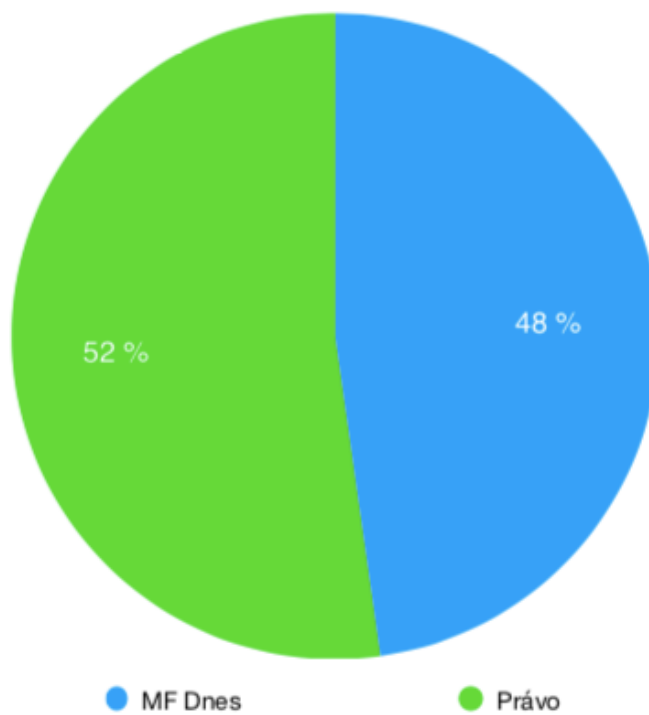

**Graf 3. Procentuální zastoupení článků
v roce 2007**

**Graf 4. Procentuální zastoupení článků
v roce 2017**

3.5.3 Četnost zdrojů v deníku MF Dnes a v deníku Právo

Další z vedlejších výzkumných otázek je otázka: Jaké zdroje a v jaké četnosti se vyjadřují ve sledovaných denících MF Dnes a Právo? Na tu nám pomůže odpovědět tabulka 1 (str. 35), ve které jsou zobrazeny jednotlivé zdroje a počty jejich promluv v denících. Pro lepší přehlednost jdou data znázorněna také v grafu 5.

Jak je patrné z tabulky, MF Dnes pracovala se zdroji častěji než deník Právo. Ve všech článcích ze zkoumaného období se v MF Dnes vyjádřilo k domácímu násilí 643 zdrojů, zatímco v deníku Právo to bylo „pouze“ 280 zdrojů.

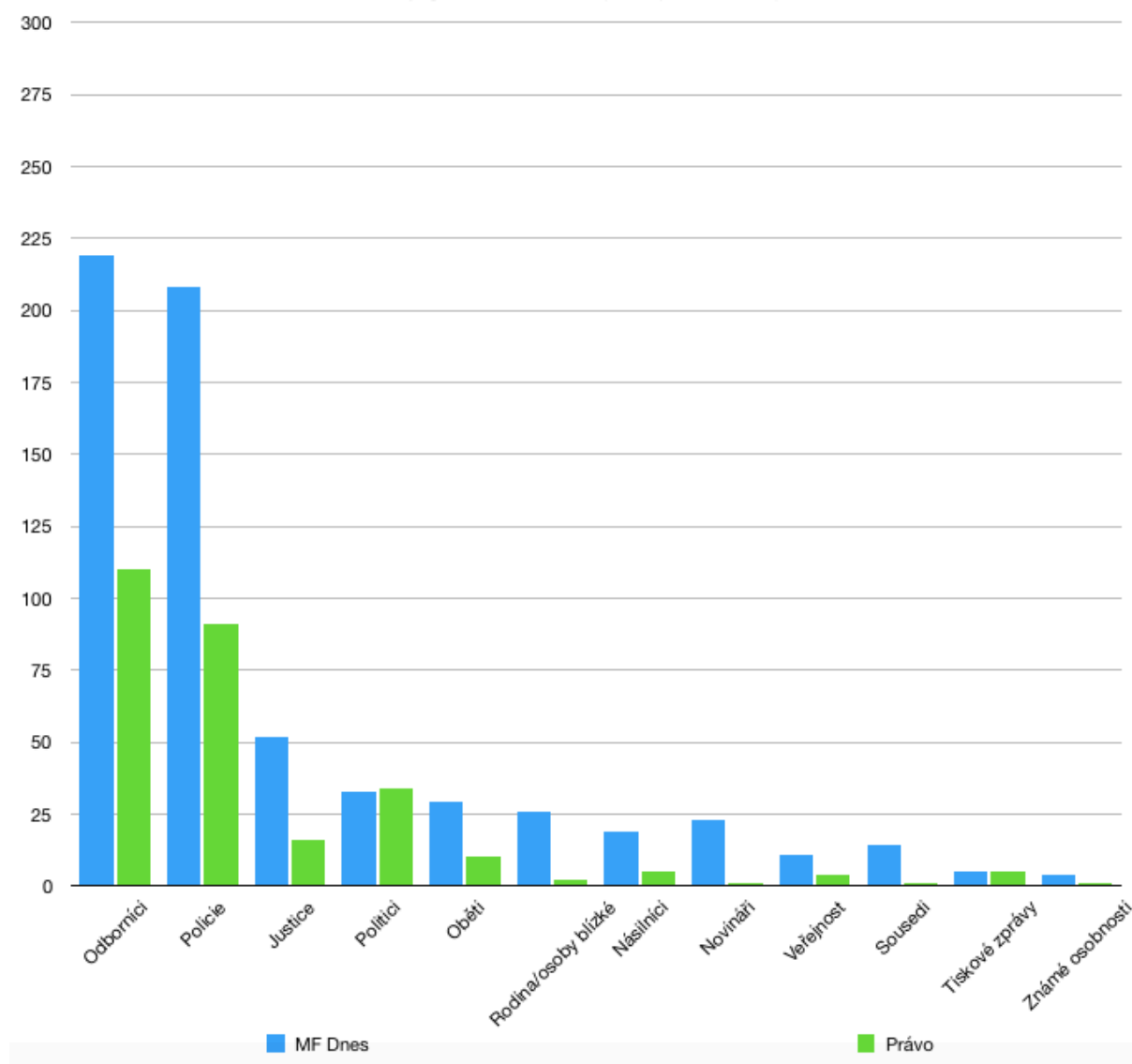
Odborníků se v MF dnes vyjádřilo téměř dvojnásobek nežli v Právu, ale jejich procentuální zastoupení není v obou denících až tak odlišné a pohybuje se nad 30 %. Dvojnásobek respondentů bylo v MF Dnes také zástupců policie, ale procentuálně se výpovědi v obou denících držely kolem 32 %. V procentech nebyl rozdíl příliš velký ani u zdrojů z oblasti justice, početně se však lišit, a to o více než trojnásobek ve prospěch deníku MF Dnes. Jedinou kategorií zdrojů, který více využilo Právo jsou politici, ale o pouhou jednu citaci. Procentuálně však tvoří podíl výpovědí politiků v Právu přes 12 % ze všech výpovědí, zatímco v MF Dnes je to 5 %. Opět téměř trojnásobně více promluv, než v Právu měli v MF Dnes oběti, těm bylo přiděleno kolem 4 % výroků. Jeden z nejvýraznějších rozdílů je vidět v kategorii rodina/ osoby blízké, kdy MF Dnes vyzpovídala 26 aktérů což jsou zhruba 4 % tvrzení, zatímco Právo oslovilo pouze dva členy kategorie a jejich vyjádření netvoří ani 1 % z promluv. Rozdíl je vidět i při práci s násilníky. V Právu se prezentovalo pouze 5 násilníků, což je téměř čtyřikrát méně než v MF Dnes. K tématu domácího násilí se v MF Dnes vyjádřilo 23 novinářů, v deníku Právo pouze jeden. Promluvy veřejnosti zabírají v obou médiích něco kolem 1,5 % citací. Stejně jako v případě rodiny/osob blízkých i u sousedů se byli častěji vyptávat novináři z MF Dnes, ve 14 případech. V deníku Právo mluví pouze jeden soused. Tiskové zprávy využily obě média shodně v pěti případech. Vyjádření známých osobností jsou téměř nepatrná a tvoří něco kolem 0,5 % promluv v obou denících.

Můžeme zde také zmínit počet zdrojů, který se průměrně vyskytoval v jednotlivých denících. Deník MF Dnes použil ve svém obsahu v průměru 1,8 zdroje na článek. Stejný počet zdrojů ve svých textech využil i deník Právo, tedy 1,8 zdroje na článek. Průměry jsou zcela shodné pro oba analyzované roky.

Tabulka 1. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření ve sledovaných denících

Deník	Odborníci		Policie		Justice		Politici		Oběti		Rodina/ osoby blízké		Násilníci		Novináři		Veřejnost		Sousedé		Tiskové zprávy		Známé osobnosti		Celkem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
MF Dnes	219	34,06	208	32,35	52	8,09	33	5,13	29	4,51	26	4,04	19	2,95	23	3,58	11	1,71	14	2,18	5	0,78	4	0,62	643	100
Právo	110	39,29	91	32,5	16	5,71	34	12,14	10	3,57	2	0,7	5	1,79	1	0,36	4	1,43	1	0,36	5	1,79	1	0,36	280	100
Celkem	329	35,64	299	32,39	68	7,37	67	7,26	39	4,23	28	3,03	24	2,6	24	2,6	15	1,63	15	1,63	10	1,08	5	0,54	923	100

Graf 5. Počty promluv zdrojů v jednotlivých denících

3.5.4 Zastoupení zdrojů ve sledovaných letech

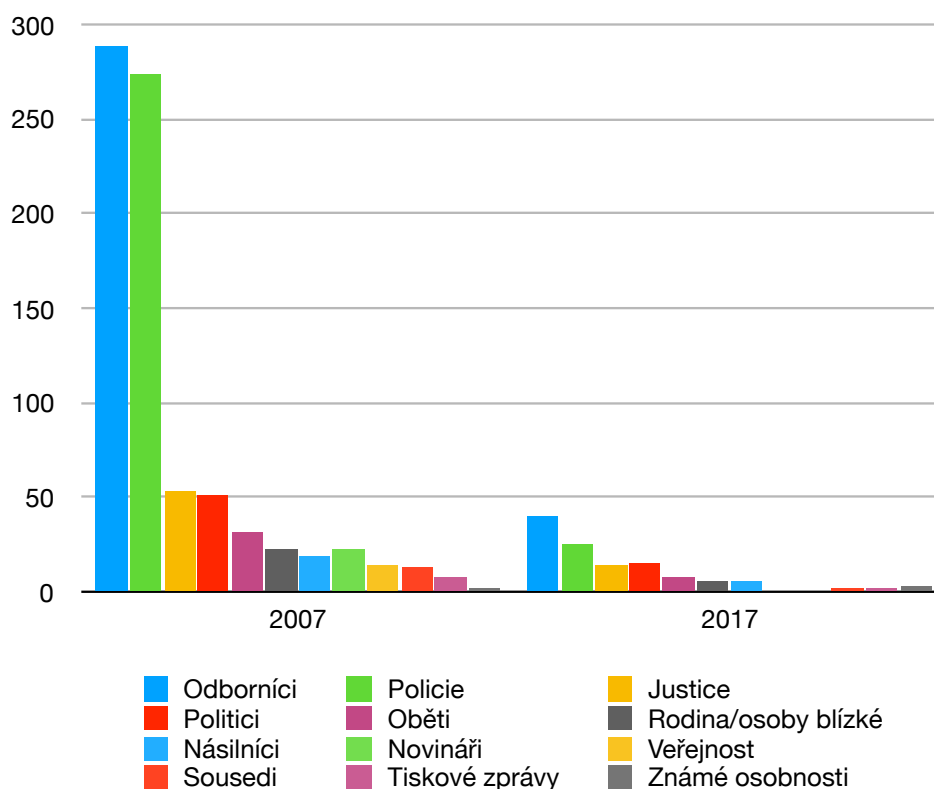
Pro analýzu jsme zvolili rok 2007 z důvodu platnosti nového zákona, který upravoval poměry při domácím násilí. Předpokládali jsme, že v tomto roce bude ve sledovaných médiích výrazný zájem o téma domácího násilí. Rok 2017 jsme zvolili kvůli časovému odstupu od účinnosti zákona a také proto, že se počet vykázaných téměř zdvojnásobil.

Jak můžeme vidět v tabulce 2 (str. 38), v roce 2007 byl výskyt zdrojů, které referovaly o tématu domácího násilí, znatelně vyšší, než tomu bylo v roce 2017.

Z celkového počtu 923 promluv jich zaznělo v roce 2007 celých 801 což je 87 % veškerých promluv z obou let. Roku 2017 bylo promluv pouhých 122, tedy 13 %. Tento jev je pochopitelný, neboť v roce 2007 se na téma domácího násilí objevilo v daných denících 456 článků, zatímco v roce 2017 to bylo 67 sdělení. Graf 6. porovnává četnost vyjádření zdrojů v letech 2007 a 2017.

Toto zjištění dokazuje, že úprava zákona o domácím násilí byla dostatečně důležitá událost, aby si ji média zvolila do své agendy. S odstupem času nebylo toto téma tak relevantní, a to ani přesto, že se počet případů domácího násilí ohlášených na policii téměř zdvojnásobil (viz. Příloha 1).

Graf 6. Počty promluv zdrojů v jednotlivých letech

Tabulka 2. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v jednotlivých letech

Rok	Odborníci		Policie		Justice		Politici		Oběti		Rodina/osoby blízké		Násilníci		Novináři		Veřejnost		Sousedé		Tiskové zprávy		Známé osobnosti		Celkem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2007	289	36,08	274	34,21	54	6,74	51	6,37	31	3,87	23	2,87	19	2,37	23	2,87	14	1,75	13	1,62	8	1	2	0,25	801	100
2017	40	32,79	25	20,49	14	11,48	16	13,1	8	6,56	5	4,1	5	4,1	1	0,82	1	0,82	2	1,64	2	1,64	3	2,46	122	100
Celkem	329	35,64	299	32,39	68	7,37	67	7,26	39	4,23	28	3,03	24	2,6	24	2,6	15	1,63	15	1,63	10	1,08	5	0,54	923	100

3.5.5 Deník MF Dnes a zastoupení zdrojů v celostátní a regionálních mutacích

Během analýzy jsme se nezaměřili pouze na výskyt zdrojů a četnost článků o domácím násilí v jednotlivých denících, ale také jsme zkoumali, jestli se zdroje objevují spíše v celostátním deníku či v jeho regionálních mutacích. Deník MF Dnes má 14 regionálních mutací. Vychází v Praze, Středočeském kraji, v kraji Ústeckém, Libereckém, Královéhradeckém, v kraji Pardubickém a Jihočeském, Plzeňském kraji, Karlovarském, v kraji Moravskoslezském a Olomouckém, ve Zlínském kraji, Jihomoravském a v kraji Vysočina.¹⁰

Údaje z měření MF Dnes jsou zaznamenány v tabulce 3 (str. 40), ze které vyplývá, že se více zdrojů vyjadřovalo v regionálních mutacích MF Dnes, což je způsobeno tím, že v regionálních mutacích vyšlo celkem 286 článků o domácím násilí, ve kterých se vyjádřilo 512 zdrojů. V celostátním vydání se objevilo 68 článků, což o 218 článků méně a projevilo se zde 131 zdrojů. Zdroje, které dostaly prostor v regionech, tvoří 80 % veškerých vyjádření aktérů, které se objevily v MF Dnes.

Pro regionální mutace se vyjádřilo k domácímu násilí 183 odborníků (36 % promluv), pro celostátní vydání 36 (27 %). Převahu v regionálních denících měla také policie, která svými 174 výpověďmi zabírá 34 % obsahu. V celostátní frontě se vyjádřila 34 (26 %). Co se procentuálního zastoupení týče je v obou druzích deníků téměř na 8 % všech vyjádření justice. Politici se vyjadřovali v poměru 24 a 9 ve prospěch regionů. Výrazně větší prostor dostaly v celostátním vydání zdroje z kategorie obětí a rodiny/osob blízkých, které v celostátním vydání tvoří 8 % a 6 % vyjádření, v regionálních mutacích zabírají totožně po 3,5 % z obsahu. Komentáře násilníků se pohybují od 2 % do 3 %. K domácímu násilí se vyjádřilo více regionálních zaměstnanců, a to 17 (3 %), v celostátním deníku se vyskytlo 6 reakcí (5 %). Veřejnost, tiskové zprávy a známé osobnosti byly využity v obou typech deníků téměř stejně v poměru 6 ku 5, 3 ku 2 a 2 ku 2. Aktéři z kategorie sousedi se vyjádřili v regionech 9 (2 %) v celostátním vydání 5 (4 %).

---

¹⁰ MF DNES. *Regionální vydání* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/32A171228_TVE_007_2018_CENIK_MAFRA_2.PDF

Tabulka 3. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v celostátní a regionálních mutací deníku MF Dnes

MF Dnes	Odborníci		Policie		Justice		Politici		Oběti		Rodina/osoby blízké		Násilníci		Novináři		Veřejnost		Sousedí		Tiskové zprávy		Známé osobnosti		Celkem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Regionální	183	35,74	174	33,98	42	8,2	24	4,69	18	3,51	18	3,52	16	3,13	17	3,32	6	1,17	9	1,76	3	0,59	2	0,39	512	100
Celostátní	36	27,48	34	25,95	10	7,63	9	6,87	11	8,39	8	6,11	3	2,29	6	4,58	5	3,82	5	3,82	2	1,53	2	1,53	131	100
Celkem	219	34,06	208	32,35	52	8,09	33	5,13	29	4,51	26	4,04	19	2,95	23	3,58	11	1,71	14	2,18	5	0,78	4	0,62	643	100

3.5.6 Deník Právo a zastoupení zdrojů v celostátní a regionálních mutacích

Stejně jsme postupovali také při analýze deníku Právo. Ten vychází stejně jako MF Dnes ve 14 mutacích, v Praze, Středočeském kraji, v kraji Ústeckém, Libereckém, Královéhradeckém, v kraji Pardubickém a Jihočeském, Plzeňském kraji, Karlovarském, v kraji Moravskoslezském a Olomouckém, ve Zlínském kraji, Jihomoravském a v kraji Vysočina.¹¹

V tabulce 4 (str. 42) vidíme, že v případě deníku Právo není rozdíl v počtu vyjádření zdrojů v celostátním deníku a regionálních mutacích tak markantní jako tomu bylo u MF Dnes. Poměry zastoupení zdrojů jsou v obou typech média přibližně stejné. Rozdíl je ovšem v průměrném zastoupení zdroje na vydaných článcích. Regionální mutace vydaly 101 článků, ve kterých se k domácímu násilí vyjádřilo 156 zdrojů, což znamená, že v průměru využily 1,5 zdroje na článek. V celostátním deníku vyšlo 58 článků s promluvami 124 zdrojů, tedy novináři v celostátním vydání pracovali v průměru s 2,1 zdrojem na článek. Rozdíl je také v kategoriích zdrojů, které se v Právu vyjádřily. Zatímco v celostátním vydání promluvil zdroj ze všech kategorií alespoň jednou, v regionech novináři vůbec nepracovali se zdroji z kategorie rodina/osoby blízké, sousedi, známé osobnosti a nevyužili ani žádnou tiskovou zprávu či možnost, se k dané problematice sami vyjádřit.

Zdroje z řad odborníků se více vyjadřovaly v regionech v 59 případech, ale v celostátním vydání dělají jejich promluvy větší procentuální zastoupení, 51 zdrojů tvoří 41 % celostátních vyjádření, v regionech 38 %. Značný rozdíl byl vidět u využití policie, ta se v regionálních mutacích vyjádřila 67krát a zastoupila 43 % komentářů. V celostátním deníku promluvily zdroje z řad policie 24krát a tvoří 19 % promluv. Pracovníci z oblasti justice spolupracovali častěji s celostátními novináři, 11 výroků tedy 9 %. V regionech zastoupili 5 citací, což jsou 3 % z promluv. Politici tvoří 12 % z vyjádření jak v celostátním vydání, tak i v mutacích. Oběti byly osloveny v regionech méně, ve 2 případech. V celostátním deníku měly 8 promluv. Jak jsem již zmínila, v regionálních vydání se neobjevil ani jeden zástupce rodiny/osob blízkých, novinářů, sousedů, tiskových zpráv a známých osobností. V celostátní verzi se tyto zdroje objevily v počtech 2, 1, 1, 5, 1. Násilníkům se vyjádřili dvakrát v regionech a třikrát v celostátních novinách. Veřejnost dostala stejný prostor v celostátním vydání i v regionálních mutacích, po dvou příspěvcích.

---

¹¹ PRÁVO. *Regionální zpravodajství* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <http://www.pravo.cz/regiony.php>

Tabulka 4. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v celostátní a regionálních mutacích deníku Právo

Právo	Odborníci		Policie		Justice		Politici		Oběti		Rodina/osoby blízké		Násilníci		Novináři		Veřejnost		Sousedé		Tiskové zprávy		Známé osobnosti		Celkem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Regionální	59	37,82	67	42,95	5	3,21	19	12,18	2	1,28	0	0	2	1,28	0	0	2	1,28	0	0	0	0	0	0	156	100
Celostátní	51	41,13	24	19,35	11	8,87	15	12,1	8	6,45	2	1,61	3	2,42	1	0,81	2	1,61	1	0,81	5	4,03	1	0,81	124	100
Celkem	110	39,29	91	32,5	16	5,71	34	12,14	10	3,57	2	0,7	5	1,79	1	0,36	4	1,43	1	0,36	5	1,79	1	0,36	280	100

3.6 Shrnutí analýzy

Celkový počet promluv zdrojů v diskusi o domácím násilí v denících MF Dne a Právo v letech 2007 a 2017 byl 923. Nejvyšší počet vyjádření měli odborníci (36 %), dále policie (32 %), justice (7 %), politici (7 %), oběti (4%), rodina/ osoby blízké (3 %), násilníci (3 %), novináři (3 %), veřejnost (2 %), sousedi (2 %), tiskové zprávy (1 %) a známé osobnosti (1 %).

Analýza ukázala, že v roce 2007 byl počet článků o domácím násilím a také obsazení zdrojů značně vyšší než v roce 2017. V roce 2007 vyšlo 456 textů, ve kterých se vyjádřilo 801 zdrojů, v roce 2017 bylo článků 67 s 122 promluvami zdrojů. Markantní rozdíl v referování o tématu domácího násilí je dán tím, že v roce 2007 vešel v platnost zákon o vykazání při domácím násilí a téma se tak stalo důležitou mediální agendou.

Více prostoru tématu věnovala MF Dnes, která vydala za oba dva roky 364 článků a využila 643 promluv zdrojů. Právo nenapsalo ani polovinu toho, co MF Dnes. Konkrétně se v jeho denících vyskytlo 159 textů, ve kterých se vyjádřilo 280 zdrojů. Práce se zdroji v jednom textu je u obou deníků stejná a vychází na 1,8 zdroje na článek.

Co se týče celostátního vydání a regionálních vydání MF Dnes, výzkum ukázal, že domácímu násilí se věnovaly více regionální redakce, vydaly 286 článků a oslovily 512 zdrojů. V celostátním vydání vyšlo 68 mediálních obsahů s promluvami 131 zdrojů.

V deníku Právo nebyl rozdíl v počtu vyjádření zdrojů v celostátním vydání a regionálních mutacích tak velký. Rozdíl byl především v průměrných počtech promluv v jednom článku. V celostátním deníku vyšlo 58 článků, ve kterých promluvil 124 zdrojů, což je 2,1 zdroje na článek. V regionech vydali 101 textů, ve kterých promluvil 156 zdrojů, tedy novináři pracovali průměrně s 1,5 zdrojem na jeden článek. Rozdíl byl také v kategoriích zdrojů, které se v Právu vyjádřily. Zatímco v celostátním vydání promluvil zdroj ze všech kategorií alespoň jednou, v regionech novináři vůbec nepracovali se zdroji z kategorie rodina/osoby blízké, sousedi, známé osobnosti a nevyužili ani žádnou tiskovou zprávu či možnost se k dané problematice sami vyjádřit.

4 Závěr

V teoretické části této práce jsme se věnovali definování pojmů souvisejících s médii a domácím násilím. Vysvětlili jsme, jak fungují procesy při tvorbě mediálních obsahů, jak probíhá práce se zdroji, proces nastolování témat a práce gatekeepingu, také jsme se věnovali zobrazování násilí v médiích. Zaměřili jsme se na definici domácího násilí, poukázali na vnímání domácího násilí ze strany české společnosti a podívali jsme se také na zákon, který upravuje ochranu při domácím násilí.

V analytické části jsme pracovali s výsledky z obsahové analýzy zkoumaného vzorku. Popsali jsme metodiku práce, která byla pro daný výzkum nejvhodnější, tedy kvantitativní obsahovou analýzu. Popsali jsme výzkumný vzorek obsahu, který jsme podrobili zkoumání. Věnovali jsme se také médiím, na kterých bylo provedeno naše šetření. Dále jsme definovali kategorie zdrojů, které se vyjadřovaly k domácímu násilí ve zkoumaném vzorku.

Práce si kladla za cíl zjistit, jaké zdroje využívali novináři z MF Dnes a z Práva při referování o domácím násilí v letech 2007 a 2017. Výzkumem jsme chtěli odhalit kategorie zdrojů i jejich četnost vyjádření. Dále jsme se zaměřili na to, který z deníků věnoval diskusi o domácím násilí více prostoru. Také jsme odkryli rozdíly mezi celostátními deníky a regionálními mutacemi. Podařilo se nám pomocí kvantitativní obsahové analýzy odpovědět na všechny výzkumné otázky.

Kategorie zdrojů jsme definovaly jako odborníky, policii, justici, představitele politické moci, oběti, rodinu/osoby blízké, násilníky, novináře, sousedy, veřejnost, tiskové zprávy a známé osobnosti.

Hlavní výzkumná otázka byla: Jaké zdroje se vyjadřují v diskusi o domácím násilí v denících MF Dnes a Právo a v letech 2007 a 2017?

V analyzovaném vzorku se objevilo 923 citací nebo parafrází zdrojů vyjadřujících se k domácímu násilí. Z toho počtu promluv patřila největší část do kategorie odborníků. Šlo o 329 zdrojů. Druhou nejpočetnější skupinou se ukázala být policie s 299 vyjádřeními. Následujícími původci promluv byla justice a politici, které mezi sebou dělilo jedno vyjádření ve prospěch justice a to 68 a 67. Vyjádření obětí se ve vzorku objevilo 39. Rodina a osoby blízké byly osloveny v 28 případech. Shodný počet promluv mají násilníci s novináři, a to 24. O osmou příčku se dělí sousedi a veřejnost, obě skupiny měly 15 vyjádření. Desetkrát byla za zdroj využita tisková zpráva a pětkrát se k problému vyslovily známé osobnosti.

Jak bylo řečeno pomyslná první příčka v hojnosti promluv patří odborníkům, kterým patřilo 36 % citací či parafrází, především proto, že se vyjadřovali k problematice domácího

násilí, k jeho průběhu, k prevenci či následkům a také následným postupům. K průběhu domácího násilí se vyjadřovala také policie. V 32 % vyjádření popisovala především zákroky policistů proti násilníkům, a to podobou policejních svodek. Justice si zabrala 7 % promluv, hlavně v případech, kdy se s násilníky vedlo soudní řízení. Stejně procento patří vyjádřením politiků, kteří měli co říci například k zákonu o domácím násilí. Obětem domácího násilí patřily 4 % výroků, ve kterých popisovaly jejich psychický či fyzický stav, pocity nebo reakce na vykázní jejich násilníků. Po 3 % projevů má rodina či osoby blízké, násilníci a novináři. Rodina v textech komentovala průběh domácího násilí a jeho důsledky. Násilníci většinou obhajovali sami sebe, případně vyjadřovali lítost nad svými činy. Novináři formulovali svoje myšlenky k domácímu násilí v krátkých komentářích redaktorů, editorů či šéfredaktorů. Sousedé, kteří dumali nad indiciemi, které naznačovaly domácí násilí, se dělil o stejné procentuální zastoupení s veřejností, obě skupiny pokrývají 2 % promluv. Veřejnost se většinou zamýšlela nad domácím násilím či komentovala některé články novinářů, které se na něj zaměřovaly. V 1 % využili novináři ve tvorbě obsahu tiskové zprávy a nechali také komentovat situaci známé osobnosti.

Při analýze jsme se zaměřili také na četnost výskytu článků o domácím násilí v jednotlivých denících a letech a také na to, který ze zkoumaných deníků věnoval otázce domácího násilí větší prostor.

V roce 2007 byla MF Dnes v referování o domácím násilí mnohem důslednější než deník Právo. V MF Dnes se v roce 2007 objevilo 332 článků o domácím násilím, což tvoří 73 % všech článků vydaných v roce 2007 ve zkoumaných denících. Deník Právo vydal o 208 článků méně než MF Dnes. Na jeho stránkách si mohli recipienti přečíst 124 článků s obsahem o domácím násilí, což tvoří pouhých 27 % článků z roku 2007. Podle grafu 4 v roce 2017 naopak deník Právo referoval o zkoumaném tématu více než MF Dnes, rozdíl v počtech sdělení, ale nebyl tak markantní, jako tomu bylo v roce 2007. V deníku Právo v roce 2017 vyšlo 35 článků o domácím násilí, MF Dnes zaostala za Právem o pouhé tři články a vydala tak 32 textů. V procentuálním zastoupení tedy vede v roce 2017 deník Právo s 52 % před deníkem MF Dnes, který zastupoval 48 % článků k domácímu násilí.

Z analýzy je patrné, že v roce 2007, kdy vešel v platnost zákon o ochraně před domácím násilím, bylo toto důležitější pro MF Dnes, a to znatelně. Také je patrné, že v roce 2017 už nebylo téma domácího násilí tak podstatné pro oba deníky.

Další z vedlejších výzkumných otázek je otázka: Jaké zdroje a v jaké četnosti se vyjadřují ve sledovaných denících MF Dnes a Právo?

MF Dnes pracovala se zdroji častěji než deník Právo. Ve všech článcích ze zkoumaného období se v MF Dnes vyjádřilo k domácímu násilí 643 zdrojů, zatímco v deníku Právo to bylo „pouze“ 280 zdrojů.

Odborníků se v MF dnes vyjádřilo téměř dvojnásobek než v Právu, ale jejich procentuální zastoupení není v obou denících až tak odlišné a pohybuje se nad 30 %. Dvojnásobek respondentů bylo v MF Dnes také zástupců policie, ale procentuálně se výpovědi v obou denících držely kolem 32 %. V procentech nebyl rozdíl příliš velký ani u zdrojů z oblasti justice, početně se však lišit, a to o více než trojnásobek ve prospěch deníku MF Dnes. Jedinou kategorií zdrojů, který více využilo Právo jsou politici, ale o pouhou jednu citaci. Procentuálně však tvoří podíl výpovědí politiků v Právu přes 12 % ze všech výpovědí, zatímco v MF Dnes je to 5 %. Opět téměř trojnásobně více promluv, než v Právu měli v MF Dnes oběti, těm bylo přiděleno kolem 4 % výroků. Jeden z nejvýraznějších rozdílů je vidět v kategorii rodina/ osoby blízké, kdy MF Dnes vyzpovídala 26 aktérů což jsou zhruba 4 % tvrzení, zatímco Právo oslovilo pouze dva členy kategorie a jejich vyjádření netvoří ani 1 % z promluv. Rozdíl je vidět i při práci s násilníky. V Právu se prezentovalo pouze 5 násilníků, což je téměř čtyřikrát méně než v MF Dnes. K tématu domácího násilí se v MF Dnes vyjádřilo 23 novinářů, v deníku Právo pouze jeden. Promluvy veřejnosti zabírají v obou médiích něco kolem 1,5 % citací. Stejně jako v případě rodiny/osob blízkých i u sousedů se byli častěji vyptávat novináři z MF Dnes, ve 14 případech. V deníku Právo mluví pouze jeden soused. Tiskové zprávy využila obě média shodně v pěti případech. Vyjádření známých osobností jsou téměř nepatrná a tvoří něco kolem 0,5 % promluv v obou denících.

Počet zdrojů, který se průměrně vyskytoval v jednom článku, je u obou zkoumaných deníků totožný. Deník MF Dnes použil ve svém obsahu v průměru 1,8 zdroje na článek, stejně tak deník Právo, tedy 1,8 zdroje na článek. Průměry jsou zcela shodné pro oba analyzované roky.

Pro analýzu jsme zvolili rok 2007 z důvodu platnosti nového zákona, který upravoval poměry při domácím násilí. Předpokládali jsme, že v tomto roce bude ve sledovaných médiích výrazný zájem o téma domácího násilí. Rok 2017 jsme zvolili kvůli časovému odstupu od účinnosti zákona a také proto, že se počet vykázaných téměř zdvojnásobil.

V roce 2007 byl výskyt zdrojů, které referovaly o tématu domácího násilí, znatelně vyšší, než tomu bylo v roce 2017.

Z celkového počtu 923 promluv jich zaznělo v roce 2007 celých 801 což je 87 % veškerých promluv z obou let. Roku 2017 bylo promluv pouhých 122, tedy 13 %. Tento

jev je pochopitelný, neboť v roce 2007 se na téma domácího násilí objevilo v daných denících 456 článků, zatímco v roce 2017 to bylo 67 sdělení.

Toto zjištění dokazuje, že úprava zákona o domácím násilí byla dostatečně důležitá událost, aby si ji média zvolila do své agendy. S odstupem času nebylo toto téma tak relevantní, a to ani přesto, že se počet případů domácího násilí ohlášených na policii téměř zdvojnásobil.

Údaje z měření četnosti zdrojů v celostátním vydání MF Dnes a v regionálních mutacích značí, že se více zdrojů vyjadřovalo v regionálních mutacích MF Dnes, což je způsobeno tím, že v regionálních mutacích vyšlo celkem 286 článků o domácím násilí, ve kterých se vyjádřilo 512 zdrojů. V celostátním vydání se objevilo 68 článků, což o 218 článků méně a projevil se zde 131 zdrojů.

Pro regionální mutace se vyjádřilo k domácímu násilí 183 odborníků (36 % promluv), pro celostátní vydání 36 (27 %). Převahu v regionálních denících měla také policie, která svými 174 výpověďmi zabírá 34 % obsahu. V celostátní frontě se vyjádřila 34 (26 %). Co se procentuálního zastoupení týče, je v obou druzích deníků téměř na 8 % všech vyjádření justice. Politici se vyjadřovali v poměru 24 a 9 ve prospěch regionů. Výrazně větší prostor dostaly v celostátním vydání zdroje z kategorie obětí a rodiny/osob blízkých, které v celostátním vydání tvoří 8 % a 6 % vyjádření, v regionálních mutacích zabírají totožně po 3,5 % z obsahu. Komentáře násilníků se pohybují od 2 % do 3 %. K domácímu násilí se vyjádřilo více regionálních zaměstnanců, a to 17 (3 %), v celostátním deníku se vyskytlo 6 reakcí (5 %). Veřejnost, tiskové zprávy a známé osobnosti byly využity v obou typech deníků téměř stejně v poměru 6 ku 5, 3 ku 2 a 2 ku 2. Aktéři z kategorie sousedi se vyjádřili v regionech 9 (2 %) v celostátním vydání 5 (4 %).

V případě deníku Právo není rozdíl v počtu vyjádření zdrojů v celostátním deníku a regionálních mutacích tak markantní, jako tomu bylo u MF Dnes. Výpočty dokazují, že poměry zastoupení zdrojů jsou v obou typech média přibližně stejné. Rozdíl je ovšem v průměrném zastoupení zdroje na vydaných článcích. Regionální mutace vydaly 101 článků, ve kterých se k domácímu násilí vyjádřilo 156 zdrojů, což znamená, že v průměru využily 1,5 zdroje na článek. V celostátním deníku vyšlo 58 článků s promluvami 124 zdrojů, tedy novináři v celostátním vydání pracovali v průměru s 2,1 zdrojem na článek. Rozdíl je také v kategoriích zdrojů, které se v Právu vyjádřily. Zatímco v celostátním vydání promluvil zdroje ze všech kategorií alespoň jednou, v regionech novináři vůbec nepracovali se zdroji z kategorie rodina/osoby blízké, sousedi, známé osobnosti a nevyužili ani žádnou tiskovou zprávu či možnost, se k dané problematice sami vyjádřit.

Zdroje z řad odborníků se více vyjadřovaly v regionech v 59 případech, ale v celostátním vydání dělají jejich promluvy větší procentuální zastoupení, 51 zdrojů tvoří 41 % celostátních vyjádření, v regionech 38 %. Značný rozdíl byl vidět u využití policie, ta se v regionálních mutacích vyjádřila 67krát a zastoupila 43 % komentářů. V celostátním deníku promluvyly zdroje z řad policie 24krát a tvoří 19 % promluv. Pracovníci z oblasti justice spolupracovali častěji s celostátními novináři, 11 výroků tedy 9 %. V regionech zastoupili 5 citací, což jsou 3 % z promluv. Politici tvoří 12 % z vyjádření jak v celostátním vydání, tak i v mutacích. Oběti byly osloveny v regionech méně, pouze ve dvou případech. V celostátním deníku měly 8 promluv. Jak jsem již zmínila, v regionálních vydání se neobjevil ani jeden zástupce rodiny/osob blízkých, novinářů, sousedů, tiskových zpráv a známých osobností. V celostátní verzi se tyto zdroje objevila v počtech 2, 1, 1, 5, 1. Násilníkům se vyjádřili dvakrát v regionech a třikrát v celostátních novinách. Veřejnost dostala stejný prostor v celostátním vydání i v regionálních mutacích, po dvou příspěvcích.

Tato práce popsala novinářské zdroje, které se vyjadřovaly k domácímu násilí v denících MF Dnes a Právo v letech 2007 a 2017. Výsledky analýzy zobrazují spektrum užitých zdrojů, jejich citace či parafráze a prostor, který byl diskusi o domácím násilí v jednotlivých denících věnován.

Tento výzkum by bylo možné dále rozšířit. Lze například sledovat konkrétní zdroje a zjistit, jestli novináři citují pouze určitý okruh lidí nebo se snaží vyhledávat si zdroje nové. Také je možné provést kvalitativní obsahovou analýzu dané množiny článků a zjistit, jaké typy textů se v denících MF Dnes a Právo vyskytují a jaké je jejich vyznění.

Kvantitativní obsahová analýza daného výzkumného vzorku byla omezena rozsahem bakalářské práce, na všechny položené výzkumné otázky se nám podařilo odpovědět a splnili jsme tak cíl práce.

POUŽITÁ LITERATURA

BURIÁNEK, Jiří, KOVAŘÍK, Jiří a kol. *Domácí násilí: násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton 2006, 108 s. ISBN 80-7254-914-6 Dostupné z https://is.muni.cz/el/1423/jaro2009/GEN119/um/7354479/Domaci_nasili_-_nasili_na_muzich_a_seniorech.txt

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Změny v řešení domácího násilí od 1.1.2007. *Právo a rodina*. Praha: Linde, 2007, roč. 9, č. 1, s. 6-11. ISSN 1212-866X

JIRÁK, Jan. Násilí a logika mediálního byznysu aneb Proč už nejsou Profesionálové s hvězdičkou. In: *Média a násilí: přednášky a diskuse ze semináře, který uspořádaly společnost Corona a Stálá komise pro sdělovací prostředky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v rámci Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest 2005 (Třeboň, 7. května 2005)*. Praha: Corona, 2005a. s.13-17. ISBN 80-903363-5-3.

JIRÁK, Jan. Násilné obsahy v médiích: významné téma výchovy k životu s médii. In: *Společenskovední předměty*, 2005b, roč. 4, s. 3-6. ISSN 1214-6811.

KACAFÍRKOVÁ, Marcela. Domácí násilí. *Právo a rodina*. Praha: Linde, 2002, roč. 4, č. 3, s. 7-13. ISSN 1212-866X

KOČOVÁ, Klára. Domácí násilí a tzv. vykázaní - nový institut právního řádu ČR. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2007, roč. 14, č. 10, s. 34-38. ISSN 1210-6348

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995, 307 s. ISBN 807184134X

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Přeložil Tomáš KAČER, přeložil Vlastimil NEČAS. Praha: Portál, 2009, 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Čtvrté, rozšířené a přepracované vydání. Přeložil Hana ANTONÍNOVÁ. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., roz. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2007, 263 s. ISBN 9788072772667.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-7178-926-7.

SAK, Petr. Mediální násilí: Nahodilost či logický důsledek stavu společnosti. In: *Média a násilí: přednášky a diskuse ze semináře, který uspořádaly společnost Corona a Stálá komise pro sdělovací prostředky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v rámci Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest 2005 (Třeboň, 7. května 2005)*. Praha: Corona, 2005. s. 32-35. ISBN 80-903363-5-3.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, 539 s. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried, Helmut SCHERER, Lutz M. HAGEN, Irena REIFOVÁ a Jakub KONČELÍK. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezm. vyd. Přeložila Barbara KÖPPLOVÁ. Praha: Karolinum, 2011, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 978-80-246-1980-4.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 8073670968.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2. přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008, 244 s. ISBN 9788090362673.

WHITED, Lana. Násilí v zábavních médiích a jejich antisociální a prosociální vliv: Mediální teorie. In: *Média a násilí: přednášky a diskuse ze semináře, který uspořádaly společnost Corona a Stálá komise pro sdělovací prostředky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v rámci Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest 2005 (Třeboň, 7. května 2005)*. Praha: Corona, 2005. s. 43-46. ISBN 80-903363-5-3.

Zákony:

Zákon 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím
In: *Sbírka zákonů*. 14. 4. 2006. ISSN 1211-1244

Internetové zdroje:

ABC ČR. *Právo* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <<http://www.abccr.cz/vydavatelstvi-v-systemu/seznam-vydavatele/borgis-a-s/pravo/>>

ABC ČR. *Mladá fronta Dnes* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <<http://www.abccr.cz/vydavatelstvi-v-systemu/seznam-vydavatele/mafra-a-s/mlada-fronta-dnes/>>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Vykázání / zákaz vstupu v ČR“ v roce 2007 - komentář k analýze dat* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <<https://www.bkb.cz/aktuality/n104-vykazani-zakaz-vstupu-v-cr-v-roce-2007-komentar-k-analyze-dat/>>

DOMÁCÍ NÁSILÍ, *Statistiky* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <<http://www.domacinasili.cz/statistiky/>>

MF DNES. *Čtenáři deníků MF Dnes, Lidové noviny a metro* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A140820_TVE_MFD1412.PDF>

MF DNES. *Představení tiskových titulů* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <https://1gr.cz/data/soubory/mafraweb/87A180412_SEH_025_MAFRA-PEDSTAVENTIS.PDF>

MF DNES. *Regionální vydání* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/32A171228_TVE_007_2018_CENIK_MAFRA_2.PDF>

PRÁVO. *Regionální zpravodajství* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <<http://www.pravo.cz/regiony.php>>

PRÁVO. *Profil čtenáře* [online]. [cit. 2018-04-11]. Dostupné z <<http://www.pravo.cz/soubory/profil-ctenare-4-2017.pdf>>

ROVNOPRÁVNOST. *Závazný pokyn policejního prezidenta* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:fZ3YWcmwrKQJ:www.rovnoprapnost.cz/images/redaktor/a6b99-179.rtf+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>

Ukázky promluv ze zkoumaných textů z deníků MF Dnes a Právo:

ČERNÝ, O. 2007. „*Násilník se vrací domů. Změní se, věří jeho žena.*“ MF Dnes, 11.1.2007, r. 18, č. 9, s. 1

DUCHÁČKOVÁ, P. 2007a. „*Nedal si říct, a tak zase nesmí domů.*“ MF Dnes, 8.2.2007, r. 18, č. 33, s. 4

DUCHÁČKOVÁ, P. 2007b. „*Uvidíš, jak se v Sýrii zabíjí ženy.*“ MF Dnes, 17.10.2007, r. 18, č. 242, s. 3

DUCHÁČKOVÁ, P. 2007c. „*Za 19 ran nožem 12,5 let.*“ MF Dnes, 17.10.2007, r. 18, č. 242, s. 1

FRYDECKÁ, L. „*Půjdou nebezpeční slídlilové za mříže?*“ MF Dnes, 15.12.2007, r. 18, č. 292, s. 2

FUKSA, A. 2007. „*Za pokus o dvojí vraždu mu hrozí doživotí.*“ Právo, 18.10.2007, r. 17, č. 243, s. 14

HOSMANOVÁ, I. 2007. „*Policie kvůli násilí vykázala muže z domova - ale jen o patro níž.*“ MF Dnes, 6.2.2007, r. 18, č. 31, s. 1

JURKOVÁ, M. 2007. „*Útoky často končí vážným zraněním.*“ MF Dnes, 11.7.2007, r. 18, č. 159, s. 3

KUČERA, T. 2017a. „*Žena se možná jen bránila, proveďte to.*“ MF Dnes, 25.4.2017, č. 96, s. 17

KUČERA, T. 2017b. „*Babičku jsem neopařil, důchod jí nebral.*“ MF Dnes, 10.5.2017, č. 107, s. 14

LÉBLOVÁ, K. 2017. „Žila s manipulátorem. Utéct se třemi dětmi nebylo snadné.“ Právo, 7.3.2017, č. 56, s. 1

MF DNES. 2007a. „Zabila manžela, teď žádá o milosti.“ MF Dnes, 24.1.2007, r. 18, č. 20, s. 1

MF DNES. 2007b. „Poklesl počet případů domácího násilí.“ MF Dnes, 3.11.2007, r. 18, č. 257, s. 2

POLÍVKA, M. 2007. „Užitečný recept.“ MF Dnes, 17.1.2007, r. 18, č. 14, s. 2

PRÁVO. 2017a. „Social Watch: Ženám v České republice hrozí chudoba víc než mužům.“ Právo, 8.3.2017, č. 57, s. 7

PRÁVO. 2017b. „V Česku bylo za deset let 11 500 vykázaní z domova.“ Právo, 18.4.2017, č. 90, s. 9

SEVEROVÁ, K. „Vysokoškoláci týrají své oběti rafinovaněji.“ Právo, 1.11.2017, č. 253, s. 4

SILNÁ, B. 2007. „Experti: vykázaní násilníka z bytu dodá obětem odvalu.“ Právo, 1.2.2007, r. 17, č. 27, s.12

TICHÁ, E. 2007. „Opilý tyran musel z domu.“ MF Dnes, 17.1.2007, r. 18, č. 14, s. 2

VANĚK, V. 2007. „Domácí násilí páchají i ženy. Na dětech.“ MF Dnes, 8.1.2007, r. 18, č. 6, s. 9

VÁVRA, J. 2007. „Co s násilníkem? Jedině rozvod.“ MF Dnes, 26.1.2007, r. 18, č. 22, s. 2

VINDUŠKOVÁ, O. 2007. „Nejde otevřít konzerva?“ MF Dnes, 9.5.2007, r. 18, č. 107, s. 6

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf 1. Procentuální zastoupení výroků jednotlivých kategorií zdrojů	str. 28
Graf 2. Počty článků ve sledovaných denících	str. 32
Graf 3. Procentuální zastoupení článků v roce 2007	str. 33
Graf 4. Procentuální zastoupení článků v roce 2017	str. 33
Graf 5. Počty promluv zdrojů v jednotlivých denících	str. 36
Graf 6. Počty promluv zdrojů v jednotlivých letech	str. 37

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření ve sledovaných denících	str. 35
Tabulka 2. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v jednotlivých letech	str. 38
Tabulka 3. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v celostátní a regionálních mutacích deníku MF Dnes	str. 40
Tabulka 4. Zastoupení zdrojů a počet jejich vyjádření v celostátní a regionálních mutacích deníku Právo	str. 42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1.	str. 54

PŘÍLOHY

Příloha 1. Přehled počtu vykázaní Policií ČR dle krajů

Zdroj: Domácí násilí, *Statistiky* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR - 10. 1. 2018												2017	celkem v jednotlivých letech												celkem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
Jihočeský	6	7	3	8	7	2	6	4	2	8	2	2	57	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	568		
Jihomoravský	21	10	9	10	6	9	11	8	5	4	7	6	106	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	1078		
Karlovarský	5	11	8	8	10	2	5	3	7	5	9	9	82	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	847		
Královéhradecký	10	13	8	14	8	5	3	7	11	13	11	10	113	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	378		
Liberecký	9	7	5	6	13	4	11	8	6	2	6	3	80	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	754		
Moravskoslezský	10	15	13	6	11	11	9	5	7	5	12	11	115	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	1239		
Olomoucký	9	5	11	7	8	10	11	6	2	4	8	12	93	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	780		
Pardubický	4	2	8	4	8	4	5	5	5	3	3	9	60	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	722		
Píseňský	3	3	4	1	4	1	3	4	0	4	2	2	31	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	270		
Hlavní město Praha	21	15	14	21	17	16	13	17	11	17	17	21	200	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	1272		
Středočeský	10	6	14	5	9	9	12	15	6	6	5	6	103	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	933		
Ústecký	18	20	24	24	15	16	18	15	15	13	14	12	204	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	1478		
Vysočina	4	3	4	7	3	0	2	6	5	3	5	5	47	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	512		
Zlínský	6	3	4	3	7	6	1	7	5	4	3	8	57	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	746		
CELKEM VYKÁZÁNÍ	136	120	129	124	126	95	110	110	87	91	104	116	1348	862	679	778	1058	1430	1405	1381	1306	1316		11577		
z toho opakovaná	25	19	19	14	15	11	13	12	7	13	20	14														
tj. v %	18%	16%	15%	11%	12%	12%	12%	11%	8%	14%	19%	12%														

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2017 celkem: 12 925